

Έγλη γραμματικής και συντακτικού

α) Γραμματικά φαινόμενα

- Φωνηεντόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης (μονόθεμα)
- Φωνηεντόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης (διπλόθεμα)
- Υγρόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης (διπλόθεμα)
- Ανώμαλα ουσιαστικά
- Επίθετα Γ' κλίσης (φωνηεντόληκτα, αφωνόληκτα και ενρινόληκτα)
- Κλίση μετοχών
- Ανώμαλα παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων
- Αντωνυμίες κτητικές
- Κλίση συνηρημένων ρημάτων σε -άω, -έω και -όω
- Αόριστος Β'
- Παθητικός Μέλλοντας Α' και Παθητικός Αόριστος Α'
- Ρήματα υγρόληκτα και ενρινόληκτα σε Μέλλοντα και Αόριστο
- Σχηματισμός Μέλλοντα των σε -ίζω ρημάτων
- Σχηματισμός συντελικών χρόνων αφωνόληκτων ρημάτων

β) Συντακτικά φαινόμενα

- Κατηγορούμενο επιρρηματικό, προληπτικό, γενική κατηγορηματική
- Αντικείμενο άμεσο, έμμεσο, σύστοιχο
- Κατηγορούμενο του αντικειμένου
- Απαρέμφατο έναρθρο και άναρθρο.
- Απρόσωπη σύνταξη
- Μετοχή κατηγορηματική και επιρρηματική, συνημμένη και απόλυτη
- Β' όρος σύγκρισης
- Ομοιόπτωτοι και ετερόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί
- Επιρρηματικοί προσδιορισμοί (εμπρόθετοι, πλάγιες πτώσεις)
- Παρατακτική και Υποτακτική σύνδεση
- Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (είδος, εκφορά, λειτουργία)
- Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (είδος)
- Υποθετικοί λόγοι (εντοπισμός υπόθεσης - απόδοσης)

Θουκυδίδης: Κερκυραϊκά

Εισαγωγικά

- Η Κόρινθος ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη ναυτική και εμπορική δύναμη στην Ελλάδα μετά την Αθήνα. Κατοικούνταν από Δωριείς και βρισκόταν συνεχώς σε ανταγωνισμό με τη γειτονική Αθήνα που κατοικούνταν από Ίωνες.
- Η Κέρκυρα αποικίστηκε από Δωριείς της Κορίνθου το 734 π.Χ. με εκδίωξη των ντόπιων Ιλλυριών και Ιώνων Ερετριέων.
- Οι Κερκυραίοι ισχυρίζονται ότι κατάγονται από Μυκηναίους, για να υποβαθμίσουν τη δωρική καταγωγή τους.
- Σταδιακά η Κέρκυρα έγινε στήριγμα για το εμπόριο της Κορίνθου και οικονομική δύναμη.
- Είχε σημαντική γεωγραφική θέση, πλούσιο εμπόριο και ναυτιλία.
- Στηριζόταν ωστόσο σε εργάτες-δούλους (40.000 σε σύνολο 70.000 κατοίκων), οι οποίοι δούλευαν σε κτήματα και σε πλοία.
- Με τον καιρό η Κέρκυρα άρχισε να αυτονομείται, γεγονός που δυσαρέστησε τη μητρόπολη Κόρινθο.
- Ο Κορίνθιος τύραννος Περίανδρος την κατέλαβε το 610 π.Χ.
- Η Επίδαμνος ήταν αποικία των Κερκυραίων αλλά ιδρυτής της είχε οριστεί ο Κορίνθιος Φαλίας. Το 435 π.Χ. έγινε αιτία τσακωμού Κερκυραίων και Κορινθίων λόγω διχασμού των κατοίκων.
- Η Κέρκυρα αποφάσισε τελικά να ενταχθεί στον Πελοποννησιακό πόλεμο.
- Το 433 π.Χ. συνήψε αμυντική συμμαχία (επιμαχία) με την Αθήνα και με αθηναϊκή βοήθεια ναυμάχησε στα Σύβοτα εναντίον της Κορίνθου για την κατοχή της Επιδάμνου.

3.70. Άνοιξη του 427 π.Χ. - Παραμονές εμφυλίου πολέμου - Μετάφραση Α. Βλάχου

[70.1]

Οι **παραχές**, στην Κέρκυρα, είχαν αρχίσει από τότε που είχαν γυρίσει οι Κερκυραίοι

που είχαν αιχμαλωτιστεί από τους Κορινθίους στις ναυτικές επιχειρήσεις γύρω απ' την **Επίδαμνο**.

Τυπικά τους είχαν απελευθερώσει επειδή οι πρόξενοι είχαν δώσει εγγυήσεις οκτακόσια τάλαντα,

στην πραγματικότητα, όμως, επειδή τους είχαν πείσει οι Κορίνθιοι να επιχειρήσουν να κάνουν την Κέρκυρα σύμμαχο της Κορίνθου.

Άρχισαν αυτοί να ενεργούν πλησιάζοντας τους πολίτες και προσπαθώντας να τους πείσουν

ότι έπρεπε η Κέρκυρα **ν' αποσπαστεί από την αθηναϊκή συμμαχία**.

[70.2]

Έφτασαν τότε **ένα αθηναϊκό κ' ένα κορινθιακό καράβι** με πρέσβεις το καθένα.

Έγινε δημοσία συζήτηση και, μετά από ψηφοφορία, οι Κερκυραίοι **αποφάσισαν**

να μείνουν **σύμμαχοι των Αθηναίων** σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης, αλλά να διατηρούν, όπως και πριν, **φιλικές σχέσεις με τους Πελοποννησίους**.

[70.3]

Αρχηγός των δημοκρατικών ήταν τότε ο **Πειθίας**, πρόξενος των Αθηναίων.

Οι πρώην αιχμάλωτοι, φίλοι των Κορινθίων, **του έκαναν μήνυση**

με την κατηγορία ότι θέλει να υποδουλώσει την Κέρκυρα στους Αθηναίους.

[70.4]

Ο Πειθίας αθώωθηκε κ' **έκανε μήνυση** εναντίον πέντε απ' τους πλουσιότερους αντιπάλους του

με την κατηγορία ότι για να στηρίζουν τα κλήματά τους, **έκοβαν βέργες** από τους ιερούς περιβόλους του Διός και του Αλκίνου.

Κατά τον νόμο, για κάθε βέργα το **πρόστιμο** ήταν ένας στατήρας.

[70.5]

Οι κατηγορούμενοι καταδικάστηκαν κ' έτρεξαν και κάθισαν **ικέτες** στους ναούς,

ζητώντας να πληρώσουν με δόσεις το πρόστιμο, επειδή το ποσό ήταν πολύ μεγάλο.

Ο Πειθίας, που ήταν μέλος της Βουλής, την έπεισε να εφαρμόσει τον νόμο.

[70.6]

Οι πέντε που **είχαν καταδικαστεί**, δεν είχαν πια κανένα νόμιμο μέσο

και όταν πληροφορήθηκαν ότι ο Πειθίας είχε σκοπό, όσο ήταν βουλευτής, να πείσει τους συμπολίτες του να κάνουν **επιθετική και αμυντική συμμαχία με τους Αθηναίους**,

οπλίστηκαν με κοντοσπάθια, όρμησαν ξαφνικά μέσα στην Βουλή και **σκότωσαν** τον Πειθία και άλλους εξήντα βουλευτές και ιδιώτες.

Λίγοι από τους οπαδούς του Πειθία κατόρθωσαν να καταφύγουν στο **αθηναϊκό καράβι** που ήταν ακόμη στο λιμάνι.

3.71. Άνοιξη του 427 π.Χ. - Παραμονές εμφυλίου πολέμου

[71.1]

Δράσαντες δὲ τοῦτο

Αφού έκαναν αυτό (οι ολιγαρχικοί Κερκυραίοι),

καὶ συγκαλέσαντες Κερκυραίους

και κάλεσαν σε σύναξη τους Κερκυραίους

εἶπον ὅτι ταῦτα καὶ βέλτιστα εἶη

είπαν και ότι αυτό ήταν το καλύτερο

καὶ ἥκιστ' ἂν δουλωθεῖεν ὑπ' Ἀθηναίων,

και ότι δεν θα υποδουλώνονταν από τους Αθηναίους,

τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι

και ότι στο εξής δεν θα δέχονται κανέναν από τους δύο

ἀλλ' ἢ μιᾷ νηὶ ἡσυχάζοντας,

εκτός αν έρχονται μ' ένα μόνο καράβι, παραμένοντας οι ίδιοι (οι Κερκυραίοι) ουδέτεροι,

τὸ δὲ πλέον πολέμιον ἡγεῖσθαι.

ενώ μεγαλύτερη δύναμη θα τη θεωρούν εχθρική.

Ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρώσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην.

Κι αφού τα είπαν αυτά, εξανάγκασαν (τον λαό) να επικυρώσει την απόφαση.

[71.2]

Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθύς πρέσβεις

Και έστειλαν αμέσως πρέσβεις και στην Αθήνα

περί τε τῶν πεπραγμένων διδάξοντας ὥς ξυνέφερε

να τους εξηγήσουν πως όσα είχαν γίνει ήταν για το συμφέρον τους,

καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν,

και να πείσουν όσους Κερκυραίους είχαν καταφύγει εκεί να μην κάνουν τίποτα επιζήμιο,

ὅπως μή τις ἐπιστροφὴ γένηται.

για να μη γίνει ανατροπή καθεστώτος (στην Κέρκυρα).

Ομόρριζα

κλήση - πρόσκληση - επίκληση - εκκλησία - απρόσκλητος
ναυτικό - ναυτικός - ναυπηγείο - ναύσταθμος
πομπή - παραπομπή - διαπόμπευση
πειθώ - πεποίθηση - απιστία - πίστη
βελτίωση
διεύθυνση
καθησυχαστικός
αφήγημα - καθηγητής
επικός
αδράνεια - δραματικός
άγνοια
πρακτική - πρακτορείο - πράκτορας - σύμπραξη
φορείο - συμφορά - φορέας - αδιάφορος - αναφορά - διαφορά
καταφύγιο - φυγόκεντρος
διάλειμμα - ελλιπής
δεξαμενή - καπνοδόχος
ευγενής - εγγενής - αγένεια - άγονος
αναστρέψιμος - καταστροφικός

Γραμματική

Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
βέλτιστα: στην ίδια πτώση στον συγκριτικό αριθμό
νηί: στην ονομαστική πτώση στον πληθυντικό αριθμό
πλέον: στην ίδια πτώση στον υπερθετικό βαθμό
πεπραγμένων: στην ονομαστική πτώση στον πληθυντικό αριθμό στο ίδιο γένος
πείσοντας: στη δοτική πτώση στον ενικό αριθμό

Στον ακόλουθο πίνακα να αναγνωριστούν από γραμματική άποψη (πρόσωπο, αριθμός, έγκλιση, χρόνος, φωνή) οι εξής ρηματικοί τύποι:

	πρόσωπο	αριθμός	έγκλιση	χρόνος	φωνή	ρήμα
εἶπον						
εἶη						
ξυνέφερε						
γένηται						

Δράσαντες, εἶη, δέχεσθαι, πράσσειν: Να γράψετε τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα.

Συντακτικό

Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των παρακάτω λέξεων του κειμένου:

ταῦτα: εἶναι ΣΤ.....

πολέμιον: εἶναι ΣΤ

πράσσειν: εἶναι ΣΤ

«Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθύς πρέσβεις περί τε τῶν πεπραγμένων διδάξοντας ὥς ξυνέφερε καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μὴ τις ἐπιστροφή γένηται»: Στο απόσπασμα περιγράφονται οι επιμέρους στόχοι της αποστολής πρεσβείας από τους Κερκυραίους ολιγαρχικούς στην Αθήνα, καθώς και ο τελικός σκοπός της. Με ποιες διαφορετικές γλωσσικές επιλογές εκφράζονται τα παραπάνω;

εἶη: Να γράψετε την πρόταση στην οποία ανήκει το συγκεκριμένο ρήμα και να την αναγνωρίσετε συντακτικά (εἶδος, εκφορά, συντακτική λειτουργία).

3.72-3.73. Καλοκαίρι του 427 π.Χ. - Εμφύλιος πόλεμος

[72.1]

Ἐλθόντων δὲ

Όταν όμως έφτασαν (οι πρέσβεις),

οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς τε πρέσβεις ὥς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες,

οι Αθηναίοι, αφού συνέλαβαν τους πρέσβεις ως υποκινητές επανάστασης,

καὶ ὅσους ἔπεισαν, κατέθεντο ἐς Αἴγιναν.

τους συγκέντρωσαν στην Αίγινα και αυτούς και όσους έπεισαν (οι πρέσβεις).

[72.2]

Ἐν δὲ τούτῳ τῶν Κερκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα

Εν τω μεταξύ, όσοι από τους Κερκυραίους είχαν στα χέρια τους την κατάσταση,

ἐλθούσης τριήρους Κορινθίας καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεων

όταν έφτασε μια τριήρης από την Κόρινθο και πρέσβεις των Λακεδαιμονίων,

ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ, καὶ μαχόμενοι ἐνίκησαν.

επιτέθηκαν στους δημοκρατικούς και τους νίκησαν σε μάχη.

[72.3]

Ἀφικομένης δὲ νυκτὸς

Όταν όμως έφτασε η νύχτα,

ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει

ο λαός κατέφυγε στην Ακρόπολη και στα υψώματα της πόλης

καὶ αὐτοῦ ξυλλεγεῖς ἰδρύθη,

και, αφού συγκεντρώθηκε, εγκαταστάθηκε εκεί·

καὶ τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχον·

κατέλαβε και το Υλλαϊκό λιμάνι·

οἱ δὲ τὴν τε ἀγορὰν κατέλαβον,

οι άλλοι όμως κατέλαβαν την αγορά,

οὔπερ οἱ πολλοὶ ᾤκουν αὐτῶν,

όπου έμεναν οι περισσότεροι από αυτούς,

καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς αὐτῇ καὶ πρὸς τὴν ἡπειρον.
και το γειτονικό λιμάνι, που βλέπει προς την απέναντι στεριά.

[73.1]

Τῇ δ' ὕστεραίᾳ ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα
Την επόμενη μέρα έγιναν μικρές συμπλοκές

καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφότεροι,
και έστειλαν και οι δυο (ανθρώπους) να τριγυρίσουν τα χωριά,

τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι·
προσπαθώντας να φέρουν τους δούλους με το μέρος τους και υποσχόμενοι να τους ελευθερώσουν·

καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμμαχον,
και από τους δούλους οι περισσότεροι έγιναν σύμμαχοι με τους δημοκρατικούς,

τοῖς δ' ἑτέροις ἐκ τῆς ἡπείρου ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι.
ενώ στους ολιγαρχικούς (ήρθαν) μισθοφόροι από την απέναντι στεριά, οχτακόσιοι.

Ομόρριζα

πίστη - άπιστος - πεποίθηση - πειθήνιος
καταθέτης - κατάθεση - επιθετικός - επίθεση - αδιάθετος - αποθήκη
συλλογικός - οικολογία - εκλεκτός
αποικία - οικισμός - μέτοικος - κατοικία - οικολογία
παράκληση - επίκληση - κλητική
ετεροπροσωπία
ικέτης - άφιξη - ικανός
σχετικός - συσχέτιση - κάτοχος - συνοχή - πρόσχημα - σχέση - ανακωχή
αδιαπραγμάτευτος
εκπομπή - πομπός
ελλιμενισμός
αποδοχή - υποδοχή - αποδεκτός
διαμάχη
παρελθόν
διαφυγή

πρόσληψη - σύλληψη - κατάληψη - ανάληψη - πρόληψη - περίληψη - λήψη -
προληπτικός - λήμμα - λαβίδα

Γραμματική

Στον ακόλουθο πίνακα να αναγνωριστούν από γραμματική άποψη (πρόσωπο, αριθμός, έγκλιση, χρόνος, φωνή) οι εξής ρηματικοί τύποι:

	πρόσωπο	αριθμός	έγκλιση	χρόνος	φωνή	ρήμα
ένίκησαν						

ἔπεισαν: Να γράψετε τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα.

Ἀφικομένης δὲ νυκτὸς ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει καὶ αὐτοῦ ξυλλεγείς ἰδρύθη, καὶ τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχον· οἱ δὲ τὴν τε ἀγορὰν κατέλαβον· Στο παραπάνω απόσπασμα να μεταφέρετε τα πρωτόκλιτα και τα τριτόκλιτα ουσιαστικά στον αντίθετο αριθμό.

Συντακτικό

Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των παρακάτω λέξεων του κειμένου:
τῶν Κερκυραίων: εἶναι ΣΤ
τριήρους: εἶναι ΣΤ

Ἐν δὲ τούτῳ τῶν Κερκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα ἐλθούσης τριήρους Κορινθίας καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβων ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ· Στο παραπάνω απόσπασμα να αναγνωρίσετε το είδος των υπογραμμισμένων μετοχών και να δικαιολογήσετε την πτώση τους.

3.74. Καλοκαίρι του 427 π.Χ. - Εμφύλιος πόλεμος (συνέχεια)

[74.1]

Διαλιπούσης δ' ἡμέρας μάχη αὖθις γίγνεται

Και, αφού πέρασε η μέρα, έγινε πάλι μάχη

καὶ νικᾷ ὁ δῆμος χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύχων·

και νίκησαν οι δημοκρατικοί, επειδή είχαν τα πιο ισχυρά μέρη καιπερισσότερο κόσμο μαζί τους·

αἱ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο

και οι γυναίκες τούς βοηθούσαν θαρραλέα,

βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ

πετώντας κεραμίδια από (τις στέγες) των σπιτιών

καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσai τὸν θόρυβον.

και υπομένοντας την ταραχή σε αντίθεση με τη φύση τους.

[74.2]

Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δέιλην ὀψίαν,

Κι όταν γύρισε η μάχη εναντίον τους αργά το σούρουπο,

δεῖσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεῖ ὁ δῆμος

επειδή φοβήθηκαν οι ολιγαρχικοί μήπως ο λαός αιφνιδιαστικά

τοῦ τε νεωρίου κρατήσκειν ἐπελθὼν καὶ σφᾶς διαφθείρειεν,

ορμήσει και αρπάζει τον ναύσταθμο και τους καταστρέψει,

ἐμπιπρᾷσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς

έβαλαν φωτιά στα σπίτια τους γύρω στην αγορά

καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ᾗ ἔφοδος,

και στις συνοικίες, για να μην τους γίνει επίθεση,

φειδόμενοι οὔτε οἰκείας οὔτε ἀλλοτρίας,

χωρίς να λυπηθούν ούτε τα δικά τους ούτε τα ξένα σπίτια,

ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη

έτσι που καταστράφηκαν και πολλές πραμάτειες εμπόρων

καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν πᾶσα διαφθαρῆναι,
και ὅλη ἡ πόλη κινδύνευσεν νὰ καταστραφεί

εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν.
αν φυσούσε ἄνεμος τὴ φωτιά με κατεύθυνση πρὸς αὐτήν (τὴν πόλη).

[74.3]

Καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης
Και, αφοῦ αὐτοὶ σταμάτησαν τὴ μάχη,

ὥς ἑκάτεροι ἡσυχάσαντες
καθὼς και οἱ δύο πλευρές ἀπείχαν ἀπὸ ἐχθρικές ἐνέργειες,

τὴν νύκτα ἐν φυλακῇ ἦσαν·
βρίσκονταν σε ἐπιφυλακή τὴ νύχτα·

καὶ ἡ Κορινθία ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο,
και τὸ κορινθιακὸ πλοίο, ὅταν επικράτησαν οἱ δημοκρατικοί, βγήκε κρυφά στο πέλαγος

καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἡπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν.
και οἱ περισσότεροὶ μισθοφόροι μεταφέρθηκαν κρυφά στὴν ἀπέναντι στεριά.

Ομόρριζα

ελλιπής - ἔλλειμμα - διάλειμμα
ακαταμάχητος
πληθωρισμός
εφόδια
έγκαυμα
βέλος - βλήμα
δειλός - δεισιδαιμονία
εμπρηστής - εμπρησμός
λαθραῖος - αλήθεια
κράτος
ανίσχυρος
προκατάληψη

Γραμματική

Να ξαναγράψετε την πρόταση «αἱ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν», μεταφέροντας όλους τους κλιτούς όρους στον άλλον αριθμό.

Να γράψετε τα απαρέμφατα των παρακάτω ρηματικών τύπων (στον χρόνο που βρίσκονται): Διαλιπούσης, γίνεται, νικᾶ, ἦ, ἐκινδύνευσε.

καὶ ἡ Κορινθία **ναῦς** τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο, καὶ τῶν **ἐπικούρων** οἱ **πολλοὶ** ἐς τὴν **ἡπειρον λαθόντες** διεκομίσθησαν: Να μεταφέρετε τις υπογραμμισμένες λέξεις στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού, διατηρώντας το ίδιο γένος.

Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις του κειμένου στη γενική ενικού: μάχη, ἰσχύι, πλήθει, γυναῖκες, φύσιν.

Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στο β' ενικό προστακτικής στον χρόνο και στη φωνή που βρίσκονται: γίνεται, βάλλουσαι, ἐπελθών, κατεκαύθη, ἐκινδύνευσε.

Συντακτικό

Να βρείτε το υποκείμενο του ρήματος κατεκαύθη και να αναγνωρίσετε το συντακτικό φαινόμενο.

Να εντοπίσετε στο αρχαίο κείμενο μία υποθετική και μία ενδοιαστική πρόταση. Στην περίπτωση της ενδοιαστικής πρότασης, να αναγνωρίσετε και τον συντακτικό της ρόλο.

καὶ ἡ Κορινθία ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο: Να προσδιορίσετε τη βασική συντακτική λειτουργία όλων των όρων της παραπάνω πρότασης.

Να αναγνωρίσετε το είδος των παρακάτω μετοχών του κειμένου:

Διαλιπούσης: είναι

βάλλουσαι: είναι

δείσαντες: είναι

έπελθών: είναι

κεκρατηκότος: είναι

Να αντιστοιχίσετε καθεμιά από τις προτάσεις της στήλης Α με τα δεδομένα στη στήλη Β.

Α

1. μη αὐτοβοεῖ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσκειν ἐπελθών
2. ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος
3. ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη
4. καὶ ἡ Κορινθία ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο
5. εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν

Β

- α. δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση
- β. δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση
- γ. δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση
- δ. δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση
- ε. κύρια πρόταση

3.75. Επέμβαση του Νικόστρατου

[75.1]

Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ

Τὴν ἐπόμενη μέρα

Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους Ἀθηναίων στρατηγὸς

ὁ Νικόστρατος ὁ γίος τοῦ Διειτρέφου, στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων,

παραγίγνεται βοηθῶν ἐκ Ναυπάκτου

φτάνει ἀπὸ τῆς Ναύπακτο βοηθώντας

δώδεκα ναυσὶ καὶ Μεσσηνίων πεντακοσίοις ὀπλίταις·

με δώδεκα πλοῖα καὶ πεντακόσιους Μεσσηνίους στρατιώτες·

ξύμβασιν τε ἔπρασσε καὶ πείθει

καὶ ἔκανε συμφωνία καὶ τοὺς ἐπεισε

ὥστε συγχωρῆσαι ἀλλήλοις

να συμβιβαστοῦν μεταξύ τους,

δέκα μὲν ἄνδρας τοὺς αἰτιωτάτους κρῖναι,

καὶ να δικαστοῦν μόνο δέκα ἄντρες, οἱ πιο ἔνοχοι,

οἳ οὐκέτι ἔμειναν,

οἱ οποίοι το ἔσκασαν αμέσως,

τοὺς δ' ἄλλους οἰκεῖν

καὶ οἱ ἄλλοι να μείνουν στα σπίτια τοὺς ἀπείραχτοι,

σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιησαμένους καὶ πρὸς Ἀθηναίους,

αφοῦ κλείσουν συμφωνία μεταξύ τους καὶ με τοὺς Ἀθηναίους,

ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν.

ὥστε να ἔχουν τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς καὶ φίλους.

[75.2]

Καὶ ὁ μὲν ταῦτα πράξας ἔμελλεν ἀποπλεύσεσθαι·

Καὶ ὁ Νικόστρατος, αφοῦ τα ἔκανε αὐτά, σκόπευε να φύγει·

οἱ δὲ τοῦ δήμου προστάται πείθουσιν αὐτὸν
αλλά οι αρχηγοί του δήμου τον έπεισαν

πέντε μὲν ναῦς τῶν αὐτοῦ σφίσι καταλιπεῖν,
να τους αφήσει εκεί πέντε δικά του καράβια,

ὅπως ἥσσόν τι ἐν κινήσει ὥσιν οἱ ἐναντίοι,
για να μην κάνουν πολλές ταραχές οι αντίπαλοι,

ἴσας δὲ αὐτοὶ πληρώσαντες ἐκ σφῶν αὐτῶν
και, αφού γεμίσουν οι ίδιοι άλλα τόσα δικά τους (πλοία),

ξυμπέμψειν.
να τα στείλουν μαζί του (στην Αθήνα).

[75.3]

Καὶ ὁ μὲν ξυνεχώρησεν,
Και ο Νικόστρατος συμφώνησε,

οἱ δὲ τοὺς ἐχθροὺς κατέλεγον ἐς τὰς ναῦς.
αυτοί όμως στρατολόγησαν στα καράβια τους πολιτικούς τους αντιπάλους.

δείσαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθῶσι
Κι επειδή εκείνοι φοβήθηκαν μην τους στείλουν στην Αθήνα,

καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοσκόρων ἱερόν.
κάθισαν ικέτες στο ιερό των Διοσκούρων.

[75.4]

Νικόστρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρεμυθεῖτο.
Ο Νικόστρατος προσπάθησε να τους σηκώσει από κει και να τους καθησυχάσει.

Ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν,
Επειδή όμως δεν κατόρθωσε να τους πείσει,

ὁ δῆμος ὀπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ,
οι δημοκρατικοί οπλίστηκαν με αυτήν την πρόφαση,

ὥς οὐδὲν αὐτῶν ὑγιὲς διανοομένων
επειδή τάχα δεν είχαν τίποτε καλό στο μυαλό τους

τῇ τοῦ μὴ ξυμπλεῖν ἀπιστία,
λόγω της δυσπιστίας τους να φύγουν μαζί με τον Νικόστρατο,

τά τε ὅπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε
τους πήραν τα όπλα από τα σπίτια τους

καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον,
και κάποιους από αυτούς, όποιους συναντούσαν,

εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν.
θα τους σκότωναν, αν δεν τους εμποδίζε ο Νικόστρατος.

[75.5]

Ὅρῶντες δὲ οἱ ἄλλοι τὰ γιγνόμενα
Και βλέποντας οι άλλοι (που δεν είχαν στρατολογηθεί) όσα γίνονταν,

καθίζουσιν ἐς τὸ Ἥραιον ἰκέται
έκατσαν ικέτες στον ναό της Ἥρας

καὶ γίνονται οὐκ ἐλάσσους τετρακοσίων.
και ήταν όχι λιγότεροι από τετρακόσιους.

Ὁ δὲ δῆμος δείσας μὴ τι νεωτερίσωσιν
Όμως, οι δημοκρατικοί, επειδή φοβήθηκαν μην κάνουν κίνημα,

ἀνίστησί τε αὐτοὺς πείσας
αφού τους έπεισαν, τους ξεσήκωσαν

καὶ διακομίζει ἐς τὴν πρὸ τοῦ Ἥραιου νῆσον,
και τους μετέφεραν στο νησί απέναντι από τον ναό της Ἥρας

καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκεῖσε αὐτοῖς διεπέμπετο.
και τους έστελναν εκεί ό,τι χρειαζόνταν.

Ομόρριζα

αφθαρσία
δέος - δειλός

βασικός - πρόβατο
σύναξη
προνόμιο - παράνομος
έλλειψη - διάλειμμα - υπόλειμμα - ελλιπής - υπόλοιπος
κατάλογος - πρόλογος - συλλογή - διαλογή
μυθώδης - επιμύθιο - μυθολογία - μυθικός
πρόσληψη
πρόγονος - απόγονος - γονιός
διαμονή
ανισότητα
πομπός - εκπομπή - αποπομπή
νόηση - κατανόηση - αδιανόητος - προνοητικός
κατοικία
νεολαία
κάθισμα
ανθυγιεινός
πειστικός - πιστός
πλοίαρχος - σύμπλευση
στάση - ανάσταση - επανάσταση - διάσταση
αγωγός - διαγωγή
κρίσιμος
ταραχοποιός
κόμιστρο
διορατικός - διορατικότητα
επίνειο
διάπραξη

Γραμματική

Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις στην αιτιατική του ενικού αριθμού, διατηρώντας το ίδιο γένος: δήμου, ναῦς, προφάσει, οἷς, ἐλάσσους.

Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στο ίδιο πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα, στην ίδια φωνή: ὦσιν, ἀποπεμφθῶσι, ἔλαβε, ἔπειθεν, γίνονται.

Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διεπρέφους Ἀθηναίων στρατηγὸς παραγίγνεται βοηθῶν ἐκ Ναυπάκτου δῶδεκα ναυσὶ καὶ Μεσσηνίων πεντακοσίοις

ὀπλίταις· ξύμβασίν τε ἔπρασσε καὶ πείθει ὥστε συγχωρῆσαι ἀλλήλοις [...]: Αφού εντοπίσετε τα ρήματα και τη μετοχή που αναφέρονται στις ενέργειες του Νικόστρατου, να τα μεταφέρετε στο γ ενικό πρόσωπο της οριστικής αορίστου, στη φωνή που βρίσκονται.

Συντακτικό

Δείσαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθῶσι καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοσκόρων ἱερόν. Νικόστρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρεμυθεῖτο. Ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὀπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ὥς οὐδὲν αὐτῶν ὑγιὲς διανοουμένων τῇ τοῦ μὴ συμπεῖν ἀπιστία, τὰ τε ὅπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν. Ο Θουκυδίδης στο ἔργο του προσπαθεῖ να δια φωτίσει πλήρως τα αἷτια των γεγονότων. Με ποιους επιρρηματικούς προσδιορισμούς το επιτυγχάνει στο παραπάνω απόσπασμα;

Δείσαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθῶσι καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοσκόρων ἱερόν: Να γράψετε τη δευτερεύουσα πρόταση που εκφράζει τον φόβο των ολιγαρχικών για κάτι ανεπιθύμητο. Να τη χαρακτηρίσετε ως προς το εἶδος, την εκφορά και τη λειτουργία της.

Να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία των παρακάτω αντωνυμιών του κειμένου: ἀλλήλοις, οἷ, ταῦτα, αὐτοί, αὐτούς.

3.78. - Ναυμαχία - Μετάφραση Α. Βλάχου

[78.1]

Οι Κερκυραίοι, επιτιθέμενοι άτεχνα και λίγοι λίγοι, βρέθηκαν σε δύσκολη θέση.

Οι Αθηναίοι, από φόβο μην περικυκλωθούν, επειδή τα εχθρικά καράβια ήσαν πολύ περισσότερα, δεν έκαναν επίθεση σ' ολόκληρο τον στόλο, ούτε στο κέντρο της εχθρικής παράταξης, αλλά **χτύπησαν μια από τις πτέρυγες** και βούλιαξαν ένα καράβι.

Τότε **οι Πελοποννήσιοι σχημάτισαν κυκλική παράταξη**

και **οι Αθηναίοι άρχισαν να πλέουν γύρω τους** προσπαθώντας να τους προκαλέσουν σύγχυση.

[78.2]

Όταν το είδαν **οι Πελοποννήσιοι** που είχαν παραταχθεί εναντίον των Κερκυραίων, φοβήθηκαν μήπως ξαναγίνει εκείνο που είχαν πάθει στην Ναύπακτο, και **πήγαν γρήγορα να βοηθήσουν**.

Όταν ενώθηκαν τα καράβια, **άρχισαν επίθεση**

εναντίον των **Αθηναίων**

[78.3]

που υποχώρησαν με την πρύμνη.

Θέλοντας να δώσουν τον καιρό στους Κερκυραίους να μπουν στο λιμάνι πριν απ' αυτούς, **υποχωρούσαν** αργά αργά μπροστά σ' ολόκληρο τον παραταγμένο εχθρικό στόλο.

[78.4]

Έτσι εξελίχθηκε η **ναυμαχία** αυτή που τέλειωσε με την δύση του ήλιου.

3.81. Νέα έξαρση του εμφυλίου πολέμου

[81.1]

Οἱ μὲν οὖν Πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς εὐθὺς κατὰ τάχος

Αμέσως οι Πελοποννήσιοι τη νύχτα γρήγορα

ἐκομίζοντο ἐπ’ οἴκου παρὰ τὴν γῆν·

άρχισαν να ταξιδεύουν προς την πατρίδα τους ξυστά στη στεριά·

καὶ ὑπερενεγκόντες τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν τὰς ναῦς,

και, αφού πέρασαν τα καράβια τους πάνω από τον ισθμό της Λευκάδας,

ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται.

για να μην κάνουν το γύρο του νησιού και τους δουν, αποχώρησαν.

[81.2]

Κερκυραῖοι δὲ αἰσθόμενοι τὰς τε Ἀττικὰς ναῦς προσπλεούσας

Οι Κερκυραῖοι πάλι, μόλις αντιλήφθηκαν ότι πλησιάζουν τα αττικά καράβια

τὰς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας,

και φεύγουν τα εχθρικά,

λαβόντες τοὺς τε Μεσσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον

αφού έπιασαν τους Μεσσηνίους, τους οδήγησαν στην πόλη

πρότερον ἔξω ὄντας,

ενώ πριν βρίσκονταν απ' έξω,

καὶ τὰς ναῦς περιπλεῦσαι κελεύσαντες ἄς ἐπλήρωσαν

και, αφού διέταξαν τα πλοία, που είχαν επανδρώσει, να πλεύσουν γύρω

ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα, ἐν ᾧ περιεκομίζοντο,

προς το Υλλαϊκό λιμάνι, ενώ αυτά περιφέρονταν (εκεί),

τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον·

εάν έπιαναν κάποιον από τους εχθρούς, τον σκότωναν·

καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι

και από τα πλοία, όσους είχαν πείσει να μπουν σε αυτά,

ἐκβιάζοντες ἀπεχρῶντο,
τους ἐβγαζαν ἔξω και τους σκότωναν,

ἐς τὸ Ἥραιόν τε ἐλθόντες τῶν ἰκετῶν ὡς πεντήκοντα ἄνδρας
και, αφού ἦρθαν στον ναό της Ἥρας, πενήντα περίπου ἄνδρες ἰκέτες

δίκην ὑποσχεῖν ἔπεισαν
ἐπεισαν να υποβληθούν σε δίκη

καὶ κατέγνωσαν πάντων θάνατον.
και τους καταδίκασαν όλους σε θάνατο.

[81.3]
Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἰκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν,
Οι περισσότεροι ὅμως ἰκέτες, ὅσοι δεν εἶχαν πειστεί (να αφήσουν το ιερό),

ὡς ἐώρων τὰ γιγνόμενα,
καθώς ἐβλεπαν ὅσα γίνονταν,

διέφθειρον αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους,
σκότωσαν ο ἕνας τον ἄλλον ἐκεῖ μέσα στο ιερό

καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγγχοντο,
και μερικοί κρεμάστηκαν ἀπὸ τα δέντρα,

οἱ δ' ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο ἀνηλοῦντο.
και ἄλλοι αυτοκτόνησαν ὅπως μπορούσε ο καθένας.

[81.4]
Ἡμέρας τε ἑπτὰ, ἃς ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε,
Και για εφτά ἡμέρες, ὅσες παρέμεινε ο Ευρυμέδων με τα εξήντα πλοία του μετὰ την ἀφίξή του,

Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον,
οι Κερκυραῖοι φόνευαν ὅσους θεωρούσαν ὅτι ἦταν ἐχθροί τους,

τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν,
προβάλλοντας ως πρόφαση πως ἤθελαν να καταλύσουν τη δημοκρατία,

ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἔνεκα,
αλλά πολλοὶ θανατώθηκαν καὶ ἀπὸ ἰδιωτικὰ μίση,

καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων·
καὶ ἄλλοι ἀπὸ τοῦς δανειστῆς, ἐξαιτίας τῶν χρημάτων ποὺ τοὺς χρωστούσαν·

[81.5]

πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου,
διαπράχθηκε κάθε εἶδους φόνος

καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίνεσθαι,
καὶ, ἀπὸ αὐτὰ ποὺ συνηθίζεται νὰ γίνονται σὲ τέτοιες περιπτώσεις,

οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη καὶ ἔτι περαιτέρω.
δεν ὑπάρχει κάτι ποὺ δεν συνέβη, ἀλλὰ ἐγίναν καὶ ἀκόμη χειρότερα.

καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε
Διότι καὶ ὁ πατέρας σκότωνε τὸ παιδί τοῦ

καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο
καὶ ἀπὸ τὰ ἱερά τοὺς ἀποσπούσαν

καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο,
ἢ δίπλα σὲ αὐτὰ τοὺς σκότωναν,

οἱ δέ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον.
ἐνῷ μερικοὶ πέθαναν ἀφού θάφτηκαν ζωντανοὶ μέσα στο ἱερό τοῦ Διονύσου.

Ομόρριζα

ἀφιξη - ἰκεσία

γονιός

ἀγχος - ἀγχώδης - ἀγχόνη

κατάσταση

ἀπόσπαση

ἐξαγωγήμος - διαγωγή - προσαγωγή - ἀπαγωγή - ἀγωγή - οδηγός - στρατηγός -

διαπαιδαγώγησις - ἄξονας

μητροκτόνος - πατροκτόνος - ζιζανιοκτόνο

αποβάθρα - βήμα - υπέρβαση - ανάβαση
αφθαρσία - άφθαρτος
όραμα - κάτοπτρο - αόρατος - οφθαλμίατρος - διορατικός - όραση
αναλώσιμος - καταναλωτής - κατανάλωση
ναύτης - ναυτικός
πλοίο - πλωτός - απόπλους - διάπλους
φόρεμα - διένεξη
χρήματα
άγνοια - άγνωστος - διάγνωση
αναίσθητος - ευαίσθητος - ευαισθησία - αίσθηση
δόγμα - δοκός - απροσδόκητος - παράδοξο
παραλήπτης - πρόσληψη - σύλληψη - περίληψη - ανάληψη - αιμοληψία
συγκομιδή - διακομιδή
ανευθυνότητα
γεωπόνος
αυτοπεποίθηση - πιθανότητα
εφημερίδα
αφιέρωση
εξωτερικός
εκπλήρωση
άχρηστος - κατάχρηση
θνησιμότητα
ανανδρία
επίμονος
αδυναμία

Γραμματική

Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

λιμένα: την ίδια πτώση στον πληθυντικό αριθμό

ίκετών: την κλητική πτώση στον ενικό αριθμό

πολλοί: το επίρρημα στον συγκριτικό βαθμό

ἄς: την ονομαστική πτώση στον ενικό αριθμό στο ίδιο γένος

χρημάτων: τη δοτική πτώση στον πληθυντικό αριθμό

Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στην υποτακτική ενεστώτα (ίδιο πρόσωπο, φωνή): ἤγαγον, λάβοιεν, ἔπειςαν, ἔώρων, παρέμεινε.

Να μεταφέρετε τα παρακάτω χωρία στον άλλο αριθμό κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές σε όλους τους κλιτούς τύπους:

ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγγχοντο

Κερκυραῖοι τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον

Συντακτικό

Κερκυραῖοι δὲ αἰσθόμενοι τὰς τε Ἀπτικὰς ναῦς **προσπλεύσας** τὰς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας **λαβόντες** τοὺς τε Μεσσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον πρότερον ἔξω **ὄντας**: Στο παραπάνω απόσπασμα να χαρακτηρίσετε ως προς το είδος τους τις υπογραμμισμένες μετοχές και να δικαιολογήσετε τον χαρακτηρισμό σας για τη μετοχή προσπλεύσας.

Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὥς ἐώρων τὰ γιγνόμενα, διέφθειρον αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους, καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγγχοντο, οἱ δ' ὥς ἕκαστοι ἐδύναντο ἀνηλοῦντο: Στο παραπάνω απόσπασμα να καταγράψετε τρεις επιρρηματικούς προσδιορισμούς του τόπου και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ιστορικής αφήγησης.

Ἡμέρας τε ἐπτὰ, ἃς **ἀφικόμενος** ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ **παρέμεινε**, Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας **εἶναι ἐφόνευον**: Να γράψετε το υποκείμενο των υπογραμμισμένων ὀρων του παραπάνω αποσπάσματος και να αιτιολογήσετε αν η μετοχή ἀφικόμενος εἶναι συνημμένη ή απόλυτη.

ἀπέθανον δὲ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἔνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων· πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου, καὶ οἶον φιλεῖ ἐν τῷ τοιοῦτῳ γίνεσθαι, οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη καὶ ἔτι περαιτέρω. Καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δὲ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον. Στο παραπάνω απόσπασμα να καταγράψετε πέντε εμπρόθετους προσδιορισμούς και να αναφέρετε τη συντακτική τους λειτουργία.

**Ξενοφώντας: Ελληνικά
Βιβλίο 2**

1.16-32. Ήττα των Αθηναίων από τον Λύσανδρο - Μετάφραση Ρ. Ρούφου

[1.16]

Στο μεταξύ οι **Αθηναίοι**, έχοντας τη Σάμο για ορμητήριο, λεηλατούσαν τα εδάφη του Βασιλέως,

έκαναν επιδρομές στη Χίο και στην Έφεσο κι ετοιμάζονταν για ναυμαχία·

εκλέξαν και καινούργιους στρατηγούς –κοντά σ’ αυτούς που είχαν κιάλας– τον Μένανδρο, τον Τυδέα και τον Κηφισόδοτο.

[1.17]

Ο **Λύσανδρος** έκανε πανιά από τη Ρόδο, παραπλέοντας την Ιωνία, προς τον Ελλήσποντο·

στόχος του ήταν το πέρασμα των εμπορικών πλοίων κι οι πόλεις που είχαν αποστατήσει από τους Λακεδαιμονίους.

Ξεκίνησαν κι οι Αθηναίοι περνώντας από τ’ ανοιχτά της Χίου, επειδή οι ασιατικές ακτές ήταν στα χέρια του εχθρού.

[1.18]

Από την Άβυδο ο **Λύσανδρος** έβαλε πλώρη, ακολουθώντας την παραλία, για τη **Λάμψακο**, που ήταν σύμμαχος των Αθηναίων·

οι Αβυδηνοί κι οι άλλοι σύμμαχοι ακολουθούσαν από τη στεριά, μ’ αρχηγό τον Θώρακα τον Λακεδαιμόνιο.

[1.19]

Έκαναν **επίθεση στην πόλη**, την κατέλαβαν μ’ έφοδο

και καθώς ήταν πλούσια –γεμάτη τροφές, κρασί κι άλλες προμήθειες– οι στρατιώτες τη λεηλάτησαν·

τους πολίτες ωστόσο τους άφησε ο Λύσανδρος όλους ελεύθερους.

[1.20]

Οι **Αθηναίοι**, που τους ακολουθούσαν από κοντά,

αγκυροβόλησαν στην Ελαιούντα της Χερσονήσου μ’ εκατόν ογδόντα πλοία.

Την ώρα που έτρωγαν εκεί για μεσημέρι έμαθαν τα νέα για τη Λάμψακο·

αμέσως ξεκίνησαν για τη Σηστό,

[1.21]

όπου εφοδιάστηκαν με τροφές, κι από κει πήγαν στους **Αιγός Ποταμούς**,

αντίκρυ στη Λάμψακο – εκεί που ο Ελλήσποντος έχει πλάτος κάπου δεκαπέντε στάδια.

[1.22]

Τ' άλλο πρωί με τα χαράματα ο **Λύσανδρος** έδωσε παράγγελμα στα πληρώματα να φάνε και να επιβιβαστούν·

αφού έκαναν όμως όλες τις προετοιμασίες για ναυμαχία και σήκωσαν τις λινάτσες στα πλευρά των πλοίων,

πρόσταξε **να μην κουνηθεί κανένα** από τη θέση του μήτε ν' ανοιχτεί.

[1.23]

Με την ανατολή του ήλιου οι **Αθηναίοι** παρατάχτηκαν κατά μέτωπο έξω από το λιμάνι, **έτοιμοι για ναυμαχία**·

όταν ωστόσο πέρασε η μέρα δίχως ο Λύσανδρος να βγει να τους απαντήσει,

επέστρεψαν στους Αιγός Ποταμούς.

[1.24]

Τότε ο **Λύσανδρος** πρόσταξε τα γοργότερα καράβια του

ν' ακολουθήσουν τους Αθηναίους,

να παρατηρήσουν τι θα κάνουν μετά την αποβίβασή τους

και να γυρίσουν να του αναφέρουν.

Στο μεταξύ, ώσπου να επιστρέψουν αυτά, δεν έβγαλε τα πληρώματα από τα πλοία.

Τέσσερις μέρες ακολούθησε αυτή την τακτική,

και κάθε φορά οι **Αθηναίοι** έβγαζαν τον στόλο τους στο πέλαγο.

[1.25]

Ο **Αλκιβιάδης** ωστόσο έβλεπε από τον πύργο του τους Αθηναίους αραγμένους σ' ανοιχτή ακρογιαλιά,

μακριά από πόλη, κι αναγκασμένους ν' ανεφοδιάζονται από τη Σηστό που απείχε δεκαπέντε στάδια

– ενώ ο εχθρός ναυλοχούσε σε λιμάνι, κοντά σε πόλη, και δεν του 'λειπε τίποτα.

Είπε λοιπόν στους Αθηναίους ότι δεν είχαν αγκυροβολήσει σε κατάλληλο μέρος

και τους **συμβούλεψε** να μεταφερθούν στη Σηστό, όπου θα 'χαν λιμάνι και πόλη:

«Από κει», τους είπε, «μπορείτε να ναυμαχήσετε όποτε θελήσετε».

[1.26]

Οι στρατηγοί όμως και ιδίως ο Τυδεύς κι ο Μένανδρος– **τον έδιωξαν**

λέγοντας ότι τη διοίκηση είχαν τώρα αυτοί κι όχι εκείνος.

Κι ο Αλκιβιάδης έφυγε.

[1.27]

Την πέμπτη μέρα που παρουσιάστηκαν οι **Αθηναίοι**,

ο **Λύσανδρος** έδωσε διαταγές σ' εκείνους που έστελνε ξοπίσω τους:

μόλις τους έβλεπαν ν' αποβιβάζονται και να σκορπίζουν στη Χερσόνησο

(πράγμα που οι Αθηναίοι έκαναν κάθε μέρα

κυρίως επειδή αναγκάζονταν ν' αγοράζουν τροφές από μακριά,

αλλά κι επειδή περιφρονούσαν τον Λύσανδρο που δεν έβγαινε να τους αντιμετωπίσει),

να γυρίσουν πίσω και στα μισά της διαδρομής να σηκώσουν ψηλά μian **ασπίδα**.

Οι διαταγές του εκτελέστηκαν.

[1.28]

Τότε ο Λύσανδρος έδωσε αμέσως παράγγελμα να ξεκινήσει ο στόλος με τη μεγαλύτερη δυνατή ταχύτητα·

ο **Θώραξ** ακολουθούσε κι αυτός, με το πεζικό.

Όταν ο **Κόνων** είδε τον εχθρό να πλησιάζει, παρήγγειλε να τρέξουν αμέσως όλοι στα καράβια.

Καθώς όμως είχαν σκορπίσει τα πληρώματα,

άλλα πλοία βρέθηκαν με δυο σειρές κωπηλάτες μονάχα, άλλα με μία κι άλλα αδειανά.

Το πλοίο του Κόνωνος κι άλλα επτά κοντινά του, που βρέθηκαν επανδρωμένα, βγήκαν όλα μαζί στ' ανοιχτά με την «Πάραλο»·

όλα τ' άλλα έμειναν στον γιαλό κι έπεσαν στα χέρια του Λυσάνδρου.

Το μεγαλύτερο μέρος του στρατού αιχμαλωτίστηκε στη στεριά,

αν και μερικοί βρήκαν καταφύγιο στα οχυρώματα.

[1.29]

Καθώς έφευγε με τα εννιά πλοία του, ο Κόνων κατάλαβε πως η **Αθήνα ήταν χαμένη**.

Αποβιβάστηκε λοιπόν στην Αβαρνίδα, το ακρωτήριο της Λαμψάκου,

και πήρε τα μεγάλα **πανιά** των πλοίων του Λυσάνδρου που βρίσκονταν εκεί·

ύστερα ο ίδιος με οχτώ πλοία έβαλε πλώρη για την **Κύπρο**, στον βασιλιά Ευαγόρα,

κι η «**Πάραλος**» για την Αθήνα, ν' αναγγείλει τα γεγονότα.

[1.30]

Στο μεταξύ ο **Λύσανδρος** οδήγησε τα πλοία,

τους αιχμαλώτους (ανάμεσα σ' αυτούς ήταν ο Φιλοκλής, ο Αδείμαντος κι άλλοι στρατηγοί)

και τ' άλλα λάφυρα στη Λάμψακο.

Την ίδια μέρα της νίκης του εξάλλου έστειλε τον Θεόπομπο τον Μιλήσιο, τον κουρσάρο,
ν' αναγγείλει τα γεγονότα στη Λακεδαίμονα·

αυτός έφτασε εκεί τη μεθεπόμενη μέρα κι έδωσε αναφορά.

[1.31]

Έπειτα ο Λύσανδρος συγκέντρωσε τους συμμάχους και τους είπε να συσκεφθούν για
την **τύχη των αιχμαλώτων**.

Τότε κατηγορήθηκαν για πολλά οι Αθηναίοι:

για εγκλήματα που είχαν κάνει

και γι' άλλα που είχε ψηφίσει η Συνέλευσή τους να κάνουν αν κέρδιζαν τη ναυμαχία

– να κόψουν το δεξί χέρι σ' όλους τους αιχμαλώτους.

Τους κατηγορήσαν κι ότι είχαν ρίξει στη θάλασσα ολόκληρο το πλήρωμα των πολεμικών
που 'χαν πέσει στα χέρια τους, ενός ανδριώτικου κι ενός κορινθιακού·

ο Φιλοκλής ήταν ο Αθηναίος στρατηγός που τους εξόντωσε.

[1.32]

Ειπώθηκαν κι άλλα πολλά,

κι **αποφασίστηκε να εκτελέσουν** όσους αιχμαλώτους ήταν Αθηναίοι

εκτός από τον **Αδείμαντο**

(αυτός μονάχος, στη Συνέλευση, είχε εναντιωθεί στο κόψιμο των χεριών – μερικοί
μάλιστα τον κατηγορήσαν ότι προδίδει τον στόλο).

Ο Λύσανδρος ρώτησε πρώτο τον **Φιλοκλή** ποια τιμωρία του άξιζε

–αυτού, που πρώτος παραβίασε τους νόμους του πολέμου ανάμεσα στους Έλληνες–

και κατόπιν τον έσφαξε.

2.1-4. Ο Λύσανδρος στο Βυζάντιο και στη Λάμψακο - Η Πάραλος στην Αθήνα

[2.1]

[2.1] Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐν τῇ Λαμψάκῳ κατεστήσατο,

Αφού (ο Λύσανδρος) τακτοποίησε την κατάσταση στη Λάμψακο,

ἔπλει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ Καλχηδὼνα.

έπλευσε εναντίον του Βυζαντίου και της Χαλκηδόνας.

Οἱ δ' αὐτὸν ὑπεδέχοντο,

Αυτοί (στη Λάμψακο) τον υποδέχθηκαν,

τοὺς τῶν Ἀθηναίων φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφέντες.

αφού άφησαν ελεύθερους τους φρουρούς των Αθηναίων βάσει συνθήκης,

οἱ δὲ προδόντες Ἀλκιβιάδῃ τὸ Βυζάντιον

ενώ όσοι πρόδωσαν το Βυζάντιο στον Αλκιβιάδη

τότε μὲν ἔφυγον εἰς τὸν Πόντον, ὕστερον δ' εἰς Ἀθήνας

κατέφυγαν αρχικά στον Πόντο και μετά στην Αθήνα

καὶ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι.

και έγιναν Αθηναίοι (πολίτες).

[2.2]

Λύσανδρος δὲ τοὺς τε φρουροὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ εἴ τινα που ἄλλον ἴδοι Ἀθηναῖον,

Ο Λύσανδρος τους φρουρούς των Αθηναίων, και όποιον άλλο Αθηναίο έβλεπε κάπου,

ἀπέπεμπεν εἰς τὰς Ἀθήνας,

τους έστελνε στην Αθήνα,

διδούς ἐκεῖσε μόνον πλέουσιν ἀσφάλειαν, ἄλλοθι δ' οὐ, εἰδὼς ὅτι

παρέχοντας ασφάλεια μόνο σε όσους πλέουν προς τα εκεί, και όχι αλλού, επειδή γνώριζε ότι

ὅσῳ ἂν πλείους συλλεγῶσιν εἰς τὸ ἄστυ καὶ τὸν Πειραιᾶ, θάπτον τῶν ἐπιτηδείων ἔνδειαν ἔσεσθαι.

όσο περισσότεροι συγκεντρωθούν στην πόλη και στον Πειραιά, τόσο γρηγορότερα θα υπάρξει έλλειψη τροφίμων.

Καταλιπὼν δὲ Βυζαντίου καὶ Καλχηδόνας Σθενέλαον ἄρμοσθην Λάκωνα,
Αφού άφησε τον Σπαρτιάτη Σθενέλαο αρμοστή Βυζαντίου και Χαλκηδόνας,

αὐτὸς ἀποπλεύσας εἰς Λάμψακον τὰς ναῦς ἐπεσκεύαζεν.
κι αφού ο ίδιος απέπλευσε στη Λάμψακο, επισκεύαζε τα πλοία.

[2.3]

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορά,
Όταν έφτασε η Πάραλος στην Αθήνα τη νύχτα, μαθεύτηκε η συμφορά

καὶ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστυ διῆκεν,
και θρήνος έφτασε στην πόλη από τον Πειραιά μέσα από τα μακρά τείχη,

ὁ ἕτερος τῷ ἐτέρῳ παραγγέλλων·
καθώς έλεγε (τη συμφορά) ο ένας στον άλλον.

ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη,
Έτσι εκείνη τη νύχτα κανείς δεν κοιμήθηκε,

οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες,
όχι μόνο επειδή πενθούσαν τους νεκρούς

ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτούς, πείσεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν
αλλά πολύ περισσότερο ακομη τον ίδιο τον εαυτό τους, πιστεύοντας ότι θα πάθουν ό,τι έκαναν

Μηλίου τε Λακεδαιμονίων ἀποίκους ὄντας, κρατήσαντες πολιορκία,
στους Μηλίους που ήταν άποικοι των Λακεδαιμονίων, όταν τους νίκησαν με πολιορκία,

καὶ Ἰστιαίας καὶ Σκιωναίους καὶ Τορωναίους καὶ Αἰγινήτας καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων.

και στους Ιστιαιείς, στους Σκιωναίους, στους Τορωναίους, στους Αιγινήτες και σε πολλούς άλλους Έλληνες.

[2.4]

Τῇ δ' ὕστεραία ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ᾗ ἔδοξε
Την επόμενη (μέρα) συγκάλεσαν εκκλησία (του δήμου), στην οποία αποφασίστηκε

τούς τε λιμένας ἀποχῶσαι πλὴν ἐνὸς
να φράξουν τα λιμάνια εκτός από ένα

καὶ τὰ τεῖχη εὐτρεπίζειν

και να επισκευάσουν τα τείχη

καὶ φυλακὰς ἐφιστάναι

και να εγκαταστήσουν φρουρές

καὶ τ᾽άλλα πάντα ὥς εἰς πολιορκίαν παρασκευάζειν τὴν πόλιν.

και σε ολα τα άλλα να προετοιμάσουν την πόλη σαν να πρόκειται για πολιορκία.

Ομόρριζα

αποδεκτός, αποδοχή

αποσκευή, διασκευή

αόρατος, οραματιστής, όραμα, όραση

διαλογή

υπόλοιπο, εγκατάλειψη, διάλειμμα, παράλειψη, έκλειψη, έλλειμμα

ανυπόφορος, αδιαφορία

αστικοποίηση, προάστιο

δογματικός

αυτοκράτορας, κράτος, επικράτηση

επίκληση

ουσία, παρουσία

ενιαίος

ανεπίτρεπτος

αλληγορία

εκπομπή

μακρόθυμος

απώλεια

εξοικείωση

πάθημα

πλήθος

απόγονος, πρόγονος

ταχύτητα

Γραμματική

Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις του κειμένου στη γενική ενικού: Ἀλκιβιάδῃ, τινά, ὄσω, ἄστν, Καταλιπών.

Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στον ενεστώτα διατηρώντας για τα ρήματα το ίδιο πρόσωπο, ἐγκλιση και φωνή: ὑπεδέχοντο, ἔφυγον, ἴδοι, ἔσεσθαι, ἐπεσκεύαζεν.

ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτοὺς, **πείσεσθαι νομίζοντες** οἷα **ἐποίησαν** Μηλίου τε Λακεδαιμονίων ἀποίκους **ὄντας, κρατήσαντες** πολιορκία: Να γράψετε το ἀπαρέμφατο αορίστου των ρηματικῶν τύπων (στην ἴδια διάθεση) που εἶναι γραμμένοι με ἔντονα γράμματα στο παραπάνω ἀπόσπασμα.

ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ παραγγέλλων: Να μεταφέρετε το χωρίο στον ἄλλο ἀριθμό, κάνοντας ὅλες τις ἀπαραίτητες ἀλλαγές στους κλιτοὺς τύπους.

Συντακτικό

Να προσδιορίσετε τὴν κύρια συντακτικὴ λειτουργία των παρακάτω λέξεων του κειμένου:

Λύσανδρος: εἶναι ΣΤ

ἀσφάλειαν: εἶναι ΣΤ

τῶν ἐπιτηδείων: εἶναι ΣΤ

ἄρμοστήν: εἶναι ΣΤ

τὰς ναῦς: εἶναι ΣΤ

Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐν τῇ Λαμψάκῳ κατεστήσατο, ἔπλει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ Καλχηδὼνα. Οἱ δ' αὐτὸν ὑπεδέχοντο, τοὺς τῶν Ἀθηναίων φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφέντες· οἱ δὲ προδόντες Ἀλκιβιάδῃ τὸ Βυζάντιον τότε μὲν ἔφυγον εἰς τὸν Πόντον, ὕστερον δ' εἰς Ἀθήνας καὶ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι.: Ο ἱστορικὸς ἀφηγεῖται τα γεγονότα δίνοντας ἔμφαση στη χρονικὴ ἀκρίβεια. Με ποίους ἐπιρρηματικούς προσδιορισμοὺς το ἐπιτυγχάνει στο παραπάνω ἀπόσπασμα;

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορά, καὶ οἴμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστυ διῆκεν: Να ἐντοπίσετε καὶ νὰ ἀναγνώρισετε ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοὺς ὅλους τοὺς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς τοῦ ἀποσπάσματος με τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορικὴ ἀφήγησις γίνεται ἰδιαίτερα παραστατικὴ.

2.16-23. Μηχανορραφίες του Θηραμένη - Συνθηκολόγηση - Κατεδάφιση των τειχών

[2.16]

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ

Ενώ έτσι ήταν τα πράγματα, είπε ο Θηραμένης στην εκκλησία

ὅτι εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι παρὰ Λύσανδρον, εἰδὼς ἥξει Λακεδαιμονίους

ὅτι, εάν θέλουν να στείλουν τον ίδιο στον Λυσανδρο, θα επιστρέψει αφού μάθει για τους Λακεδαιμονίους

πότερον ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν βουλόμενοι ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν ἢ πίστεως ἕνεκα.

εάν επιμένουν για τα τείχη επειδή θέλουν να υποδουλώσουν την πόλη ή επειδή θέλουν εγγύηση.

Πεμφθεὶς δὲ διέτριβε παρὰ Λυσάνδρῳ τρεῖς μῆνας καὶ πλείω,

Αφού εστάλη, ο Θηραμένης έμεινε στον Λύσανδρο πάνω από τρεις μήνες

ἐπιτηρῶν ὁπότε Ἀθηναῖοι ἔμελλον διὰ τὸ ἐπιλελοιπέναι τὸν σῖτον

περιμένοντας πότε οι Αθηναίοι, λόγω της έλλειψης σιτηρών, επρόκειτο

ἅπαντα ὃ τι τις λέγοι ὁμολογήσειν.

να συμφωνήσουν σε όλα όσα τους πουν.

[2.17]

Ἐπεὶ δὲ ἦκε τετάρτῳ μηνί, ἀπήγγειλεν ἐν ἐκκλησίᾳ

Όταν έφτασε τον τέταρτο μήνα, ανακοίνωσε στην εκκλησία

ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχει, εἴτα κελεύει εἰς Λακεδαίμονα ἰέναι·

ὅτι πρώτα ο Λύσανδρος τον κράταγε κι έπειτα τον διέταξε να πάει στη Σπάρτη,

οὐ γὰρ εἶναι κύριος ὧν ἐρωτῶτο ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους.

γιατί δεν είναι αρμόδιος γι' αυτά που τον ρωτούσε (ο Θηραμένης) αλλά οι έφοροι.

Μετὰ ταῦτα ἠρέθη πρεσβευτὴς εἰς Λακεδαίμονα αὐτοκράτῳρ δέκατος αὐτός.

Μετά από αυτά ο ίδιος εξελέγη μαζί με άλλους εννέα πρεσβευτής πληρεξούσιος για τη Σπάρτη.

[2.18]

Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις ἔπεμψεν ἀγγελοῦντα μετ’ ἄλλων Λακεδαιμονίων Ἀριστοτέλην,

Ο Λύσανδρος ἔστειλε, για να αναγγεῖλει στους εφόρους, μαζί με άλλους Λακεδαιμονίους, τον Αριστοτέλη,

φυγάδα Ἀθηναῖον ὄντα,

που ἦταν ἐξόριστος Ἀθηναῖος,

ὅτι ἀποκρίναιτο Θηραμένει ἐκείνους κυρίους εἶναι εἰρήνης καὶ πολέμου.

ὅτι ἀπάντησε (ο ἴδιος) στον Θηραμένη πως ἐκείνοι (οι ἐφοροί) εἶναι ἀρμόδιοι για εἰρήνη και πόλεμο.

[2.19]

Θηραμένης δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ,

Ο Θηραμένης και οι ἄλλοι πρέσβεις, ὅταν βρέθηκαν στη Σελλασία

ἐρωτώμενοι δὲ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἦκοιεν εἶπον ὅτι αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης,

(και) ἐρωτήθηκαν για ποῖον λόγο ἦρθαν, εἶπαν ὅτι (ἦρθαν) ὡς πληρεξούσιοι για εἰρήνη

μετὰ ταῦτα οἱ ἔφοροι καλεῖν ἐκέλευον αὐτούς.

(και) μετὰ ἀπὸ αὐτά οι ἐφοροί διέταξαν (τους ἀγγελιαφόρους) να τους φωνάξουν.

Ἐπεὶ δ’ ἦκον, ἐκκλησίαν ἐποίησαν,

Ὅταν ἦρθαν, συγκάλεσαν ἐκκλησία,

ἐν ἧ ἀντέλεγον Κορίνθιοι καὶ Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων,

στην ὁποία ἀνταπάντησαν οι Κορίνθιοι και οι Θηβαῖοι κυρίως, και πολλοὶ ἄλλοι Ἕλληνες,

μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ’ ἐξαιρεῖν.

να μὴ συνθηκολογήσουν με τους Ἀθηναίους, ἀλλὰ να τους ἀφανίσουν.

[2.20]

Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔφασαν πόλιν Ἑλληνίδα ἀνδραποδιεῖν

Οι Λακεδαιμόνιοι εἶπαν ὅτι δὲν θα υποδουλώσουν Ἑλληνικὴ πόλη

μέγα ἀγαθὸν εἰργασμένην ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις γενομένοις τῇ Ἑλλάδι,

που ἔχει κάνει μεγάλο καλὸ στους μεγαλύτερους κινδύνους που εἶχε ἡ Ἑλλάδα,

ἀλλ' ἐποιοῦντο εἰρήνην
αλλά έκαναν ειρήνη (μαζί τους)

ἐφ' ᾧ τά τε μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας
υπό τον όρο, αφού γκρεμίσουν τα μακρά τείχη και τον Πειραιά,

καὶ τὰς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας
και παραδώσουν τα πλοία εκτός από δώδεκα

καὶ τοὺς φυγάδας καθέντας
και επαναφέρουν τους εξόριστους

τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας Λακεδαιμονίοις
έχοντας τον ίδιο εχθρό και φίλο με τους Λακεδαιμόνιους

ἔπεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὅποι ἂν ἡγῶνται.
θα τους ακολουθούν και στη γη και στη θάλασσα, οπουδήποτε τους οδηγούν.

[2.21]

Θηραμένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανεφέρον ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας.
Ο Θηραμένης και οι πρέσβεις που ήταν μαζί του μετέφεραν αυτό (το μήνυμα) στην Αθήνα.

Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς,
Ενώ εισέρχονταν (στην πόλη), τους περικύκλωσε πολὺς κόσμος,

φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν·
επειδὴ φοβήθηκε μήπως επιστρέφουν άπραγοι.

οὐ γὰρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ.
Γιατί δεν χωρούσε πια άλλη αναβολή εξαιτίας του πλήθους των νεκρῶν από την πείνα.

[2.22]

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀπήγγελλον οἱ πρέσβεις
Την επόμενη (μέρα) ανήγγειλαν οι πρέσβεις

ἐφ' οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιοῖντο τὴν εἰρήνην·
τους όρους με τους οποίους οι Λακεδαιμόνιοι θα έκαναν ειρήνη.

προηγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης,
Για λογαριασμό τους μίλησε ο Θηραμένης,

λέγων ὡς χρὴ πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τείχη περιαιρεῖν.
λέγοντας ὅτι πρέπει να υπακούσουν στους Λακεδαιμονίους και να κατεδαφίσουν τα τείχη.

Ἀντειπόντων δὲ τινων αὐτῷ, πολὺ δὲ πλειόνων συνεπαινεσάντων,
Αφού μερικοί του ανταπάντησαν, πολύ περισσότεροι όμως τον επικρότησαν,

ἔδοξε δέχεσθαι τὴν εἰρήνην.
αποφασίστηκε να δεχτούν την ειρήνη.

[2.23]

Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρός τε κατέπλει εἰς τὸν Πειραιᾶ
Μετά από αυτά ο Λύσανδρος κατέπλευσε στον Πειραιά

καὶ οἱ φυγάδες κατῆσαν
και οι εξόριστοι επέστρεψαν

καὶ τὰ τείχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίδων πολλῇ προθυμίᾳ,
και τα τείχη κατεδάφισαν (οι Αθηναίοι) με μεγάλοι προθυμία υπό τους ήχους αυλών που έπαιζαν κορίτσια

νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.
πιστεύοντας ὅτι εκείνη η ημέρα είναι η αρχή της ελευθερίας για την Ελλάδα.

Ομόρριζα

σχολείο
διατήρηση
έλλειψη
κυριότητα, άκυρος
δημοκρατία
βούληση
πομπός
πλεύση
κλήση, παράκληση, έγκλημα

σπονδή, ομόσπονδος
καταφύγιο, φυγόδικος
διαίρεση, αφαίρεση
επεξεργασία, απεργία
μεταδοτικός, αιμοδοσία
καθηγητής, διήγημα, αφήγηση
υποκριτής
νομισματικός
απόγονος, γνήσιος
αγόρευση
αποδέκτης
πειθήνιος
ναυαγός
διαφορά, φόρος
λόγος, διάλογος
κατάφαση
επόμενος, επομένως
δόγμα
έναρξη
αόρατος
υποερώτημα
μέγεθος
ουσία
εκποίηση
ανθεκτικός
πλεονέκτημα
καθήκον

Γραμματική

Να γράψετε τον ίδιο τύπο στον άλλο αριθμό από αυτόν που βρίσκονται: κινδύνοις, τείχη, θάλατταν, πρέσβεις, τινων.

Να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου των παρακάτω ρηματικών τύπων στη φωνή που βρίσκονται: γενομένοις, έποιοϋντο, νομίζοντας, λέγων, πείθεσθαι.

Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις στον άλλο αριθμό από αυτόν που βρίσκονται, στην ίδια πτώση και στο ίδιο γένος: ὄντων, πόλιν, τειχῶν, ταῦτα, Ἀθηναίοις.

Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στον αόριστο (ίδιο πρόσωπο, ἐγκλιση, φωνή): διέτριβε, ἐπιλελοιπέναι, κελεύοι, ἀγγελοῦντα, καλεῖν.

«Θηραμένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανεφέρον ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν». Να ξαναγράψετε το απόσπασμα αφαιρώντας το «καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις» και πραγματοποιώντας τις αναγκαίες αλλαγές.

Συντακτικό

Να εντοπίσετε τα υποκείμενα των παρακάτω ρηματικών τύπων: ἀνδραποδιεῖν, ἔπεσθαι, χρή, Ἀντειπόντων, ἔδοξε.

Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν·: Να γράψετε τη δευτερεύουσα πρόταση που υπάρχει στην παραπάνω ημιπερίοδο. Να τη χαρακτηρίσετε ως προς το εἶδος της, τον τρόπο εισαγωγῆς και τη λειτουργία της.

Να επιλέξετε από τις παραγράφους 16-19 έναν (1) για κάθε περίπτωση τρόπο δήλωσης του χρόνου:

εμπρόθετος προσδιορισμός:

επίρρημα:

πλάγια πτώση:

μετοχή:

πρόταση:

Να βρείτε το υποκείμενο της μετοχής βουλόμενοι και το υποκείμενο του απαρεμφάτου εἶναι χαρακτηρίζοντας τη μετοχή ως συνημμένη ή απόλυτη και σημειώνοντας στην περίπτωση του απαρεμφάτου εάν λειτουργεί το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας ή της ετεροπροσωπίας.

Να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία των προτάσεων (δεν χρειάζεται να αναγνωρίσετε την εισαγωγή και την εκφορά τους) και των λέξεων που ακολουθούν:

α) μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν

β) ὥς χρὴ πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις

γ) τινων

δ) δέχεσθαι

ε) προθυμία

3.11-16. Οι τριάντα τύραννοι - Διαφωνία του Θηραμένη - Μετάφραση Ρ. Ρούφου

[3.11]

Η **εκλογή των Τριάντα** έγινε

αμέσως μετά την κατεδάφιση των Μακρών Τειχών και των τειχών του Πειραιά.

Ενώ όμως εντολή τους ήταν να συντάξουν ένα σύνταγμα που θα ρύθμιζε τον πολιτικό βίο,

όλο **ανάβαλλαν** τη σύνταξη και τη δημοσίευσή του·

στο μεταξύ συγκροτούσαν τη Βουλή και τις άλλες αρχές **όπως ήθελαν** αυτοί.

[3.12]

Έπειτα άρχισαν να **συλλαμβάνουν** τους γνωστούς καταδότες,

που τον καιρό της δημοκρατίας είχαν κάνει τη συκοφαντία επάγγελμα και ταλαιπωρούσαν την καλή τάξη,

και να τους παραπέμπουν για θανατική καταδίκη.

Η Βουλή τους καταδίκασε **μ' ευχαρίστηση**, και το πράγμα δε δυσαρεστούσε καθόλου όσους ένιωθαν πως τίποτα κοινό δεν είχαν μ' αυτούς.

[3.13]

Αργότερα ωστόσο άρχισαν να καταστρώνουν σχέδια για να επιβάλουν την **ανεξέλεγκτη κυριαρχία** τους στην πόλη.

Το πρώτο βήμα ήταν να στείλουν στη Λακεδαίμονα τον Αισχίνη και τον Αριστοτέλη,

για να πείσουν το Λύσανδρο να ενεργήσει να τους δοθεί **φρουρά**

—που υπόσχονταν να συντηρούν αυτοί—

«ώσπου να βγάλουν από τη μέση τα κακά στοιχεία και να οργανώσουν το καθεστώς».

Εκείνος πείστηκε και φρόντισε να τους δώσουν τη φρουρά με τον **Καλλίβιο** για αρμοστή.

[3.14]

Μόλις οι Τριάντα πήραν τη φρουρά βάλθηκαν να καλοπιάνουν με κάθε τρόπο τον Καλλίβιο,

για να εγκρίνη όλες τους τις πράξεις·

αυτός πάλι τους έδινε στρατιώτες από τη φρουρά,

που τους βοηθούσαν να συλλάβουν όποιους ήθελαν

– όχι πια «κακά στοιχεία» κι ασήμαντα πρόσωπα, αλλ' από δω και μπρος

όποιον τους δημιουργούσε την υποψία ότι δε θ' ανεχόταν τον παραμερισμό του

κι ότι, αν δοκίμαζε ν' αντιδράση, θάβρισκε πολλούς συμπαραστάτες.

[3.15]

Τον πρώτο καιρό **ο Κριτίας κι ο Θηραμένης ήταν ομοϊδεάτες** και φίλοι.

Ο Κριτίας όμως –που ανάμεσα στ' άλλα είχε εξοριστή κιόλας από τους δημοκρατικούς–

είχε διάθεση να σκοτώση πολύν κόσμο,

ενώ ο Θηραμένης εναντιωνόταν,

λέγοντας ότι δεν ήταν λογικό να θανατώνουν ανθρώπους

για μόνο το λόγο ότι τους τιμούσε ο λαός, έστω κι αν δεν πείραζαν σε τίποτα την καλή τάξη.

«Στο κάτω-κάτω», τούλεγε, «κ' εγώ κ' εσύ έχουμε πει και κάνει πολλά για ν' αποκτήσουμε δημοτικότητα».

[3.16]

Ο άλλος πάλι αποκρινόταν (γιατί φερόταν ακόμα φιλικά στο Θηραμένη)

ότι όποιος **θέλει να κυριαρχή** είν' υποχρεωμένος να βγάξη από τη μέση

εκείνους που θα μπορούσαν να του σταθούν εμπόδιο:

«Κι αν φαντάζεσαι ότι επειδή είμαστε τριάντα κι όχι ένας

η εξουσία μας δε χρειάζεται τόση φροντίδα όσο και μια προσωπική τυραννία

είσαι ανόητος».

3.50-56. Καταδίκη και θάνατος του Θηραμένη

[3.50]

Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο,

Αφού είπε αυτά και έπαψε (να μιλά)

καὶ ἡ βουλὴ δῆλῃ ἐγένετο εὐμενῶς ἐπιθορυβήσασα,

και η βουλή τον επιδοκίμασε φανερά,

γνοὺς ὁ Κριτίας ὅτι εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτοῦ, ἀναφεύξοιτο,

επειδή κατάλαβε ο Κριτίας ότι, εάν επιτρέψει στη βουλή να ψηφίσει για αυτόν, θα διέφευγε (ο Θηραμένης)

καὶ τοῦτο οὐ βιωτὸν ἡγησάμενος,

και επειδή αυτό το θεωρούσε ανυπόφορο,

προσελθὼν καὶ διαλεχθεὶς τι τοῖς τριάκοντα ἐξῆλθε,

αφού προσήλθε και συζήτησε κάτι με τους τυράννους, εξήλθε

καὶ ἐπιστῆναι ἐκέλευσε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας φανερώς τῇ βουλῇ ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις.

και διέταξε τους οπλισμένους με μαχαίρια να στηθούν φανερά στη βουλή κοντά στα κιγκλιδώματα.

[3.51]

Πάλιν δὲ εἰσελθὼν εἶπεν·

Αφού εισήλθε πάλι, είπε:

«Ἐγὼ, ὦ βουλὴ, νομίζω προστάτου ἔργον εἶναι οἴου δεῖ,

«Εγώ, βουλευτές, νομίζω ότι καθήκον του σωστού αρχηγού είναι,

ὅς ἂν ὁρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους μὴ ἐπιτρέπη.

αν βλέπει τους φίλους του να εξαπατώνται, να μην το επιτρέπει.

Καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω.

Και εγώ λοιπόν αυτό θα κάνω.

Καὶ γὰρ οἶδε οἱ ἐφεστηκότες οὗ φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψειν,

Μάλιστα και αυτοί εδώ που στέκονται λένε ότι δεν θα μας επιτρέψουν

εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερώς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον.
να αφήσουμε (ελεύθερο) ἄνδρα που βλάπτει φανερά την ολιγαρχία.

Ἔστι δὲ ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις
Στους καινούργιους νόμους ορίζεται

τῶν μὲν ἐν τοῖς τρισχιλίοις ὄντων μηδὲνα ἀποθνήσκειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας ψήφου,
κανεῖς ἀπὸ τους τρεῖς χιλιάδες να μην θανατώνεται χωρὶς τη δική σας ψήφο

τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου κυρίους εἶναι τοὺς τριάκοντα θανατοῦν.
ενώ οι τριάκοντα εἶναι ἀρμόδιοι να θανατώσουν ὅσους εἶναι ἐκτὸς καταλόγου.

Ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ ἐξαλείφω ἐκ τοῦ καταλόγου, συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν.
Εγὼ λοιπόν, εἶπε, αὐτόν ἐδῶ τον Θηραμένη σβήνω ἀπὸ τον κατάλογο, με τη σύμφωνη γνώμη ὅλων μας.

Καὶ τοῦτον, ἔφη, ἡμεῖς θανατοῦμεν».
Και αὐτόν, εἶπε, εμεῖς καταδικάζουμε να πεθάνει».

[3.52]
Ἀκούσας ταῦτα ὁ Θηραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καὶ εἶπεν·
Ο Θηραμένης, ὅταν τα ἀκουσε αὐτά, πῆδηξε πάνω στον βωμό και εἶπε:

«Ἐγὼ δ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἱκετεύω τὰ πάντων ἐννομώτατα,
«Εγὼ, ἄνδρες (βουλευτές), εἶπε, ἱκετεύω στο ὄνομα του ἀνώτερου νόμου

μὴ ἐπὶ Κριτίᾳ εἶναι ἐξαλείφειν μήτε ἐμὲ μήτε ὑμῶν ὃν ἂν βούληται,
να μην εξαρτάται ἀπὸ τον Κριτία να σβήνει οὔτε ἐμένα οὔτε ὅποιον ἀπὸ εσάς θέλει

ἀλλ' ὄνπερ νόμον οὗτοι ἔγραψαν περὶ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ, κατὰ τοῦτον
ἀλλὰ σύμφωνα με αὐτόν τον νόμο που αὐτοὶ συνέταξαν για ὅσους εἶναι στον κατάλογο

καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ τὴν κρίσιν εἶναι.
να βγαίνει η ἀπόφαση και για εσάς και για ἐμένα.

[3.53]
Καὶ τοῦτο μὲν, ἔφη, μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἄγνοῶ,
Και αὐτό, εἶπε, μα τους θεοὺς δεν το ἀγνοῶ,

ὅτι οὐδέν μοι ἀρκέσει ὅδε ὁ βωμός,
ὅτι (δηλαδή) δεν θα μου είναι με τίποτα αρκετός αυτός εδώ ο βωμός (για να σωθώ),

ἀλλὰ βούλομαι καὶ τοῦτο ἐπιδείξαι,
ἀλλά θέλω και αυτό (ακόμη) να σας αποδείξω,

ὅτι οὗτοι οὐ μόνον εἰσὶ περὶ ἀνθρώπους ἀδικῶτατοι,
ὅτι (δηλαδή) αυτοί δεν είναι μόνο πάρα πολύ άδικοι προς τους ανθρώπους

ἀλλὰ καὶ περὶ θεοὺς ἀσεβέστατοι.
ἀλλά και πάρα πολύ άσεβείς προς τους θεούς.

Ὑμῶν μέντοι, ἔφη, ὧ ἄνδρες καλοὶ κάγαθοί, θαυμάζω,
Με εσάς όμως άπορώ, άνδρες ωραίοι και καλοί, είπε,

εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα γινώσκοντες
εάν δεν βοηθήσετε εσάς τους ίδιους, ενώ γνωρίζετε αυτό,

ὅτι οὐδέν τὸ ἐμὸν ὄνομα εὐεξαλειπτότερον ἢ τὸ ὑμῶν ἐκάστου·
ὅτι (δηλαδή) το δικό μου όνομα δεν σβήνεται καθόλου πιο εύκολα από το (όνομα) καθενός από εσάς».

[3.54]

Ἐκ δὲ τούτου ἐκέλευσε μὲν ὁ των τριάκοντα κῆρυξ τοὺς ἔνδεκα ἐπὶ τὸν Θηραμένην·

Μετά από αυτά ο κήρυκας των τυράννων διέταξε τους έντεκα να επιτεθούν στον Θηραμένη.

ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις,
Αφού εκείνοι (οι έντεκα) εισήλθαν μαζί με τους βοηθούς τους,

ἡγουμένου αὐτῶν Σατύρου τοῦ θρασυτάτου τε καὶ ἀναιδεστάτου,
με αρχηγό τον Σάτυρο, τον πιο θρασύ και αναιδή,

εἶπε μὲν ὁ Κριτίας·
ο Κριτίας είπε:

«Παραδίδομεν ὑμῖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον.
«Σας παραδίδουμε, είπε, αυτόν εδώ τον Θηραμένη που έχει κριθεῖ σύμφωνα με τον νόμο.

[3.55]

Ἵμεῖς δὲ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες [οἱ ἔνδεκα] οὐδεῖ

Εσεῖς [οἱ ἔντεκα], αφοῦ τον πιάσετε καὶ τον οδηγήσετε ἐκεῖ που πρέπει,

τὰ ἐκ τούτων πράττετε».

κάνετε τὰ υπόλοιπα».

Ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν,

Αφοῦ εἶπε αὐτά,

εἶλκε μὲν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ὁ Σάτυρος, εἶλκον δὲ οἱ ὑπηρέται.

(τον) ἔσυρε ὁ Σάτυρος ἀπὸ τον βωμό, (τον) ἔσυραν καὶ οἱ βοηθοί.

Ὁ δὲ Θηραμένης ὥσπερ εἰκὸς

Ὁ Θηραμένης, ὅπως ἦταν φυσικό,

καὶ θεοὺς ἐπεκαλεῖτο καὶ ἀνθρώπους καθορᾶν τὰ γιγνόμενα.

ἔκανε ἐπὶκλήση καὶ σε θεοὺς καὶ σε ἀνθρώπους γιὰ νὰ δοῦν τι συμβαίνει.

Ἡ δὲ βουλὴ ἡσυχίαν εἶχεν,

Ἡ βουλὴ ἔμενε ἀπραγῇ,

ὁρῶσα καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις ὁμοίους Σατύρῳ

επειδὴ ἐβλεπε καὶ αὐτοὺς στὰ κιγκλιδῶματα που ἦταν ὅμοιοι με τον Σάτυρο

καὶ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βουλευτηρίου πλήρες τῶν φρουρῶν,

καὶ τὸ μπροστινὸ μέρος τοῦ βουλευτηρίου γεμάτο ἀπὸ φρουροὺς

καὶ οὐκ ἀγνοοῦντες ὅτι ἐγχειρίδια ἔχοντες παρῆσαν.

καὶ επειδὴ γινώριζε ὅτι στέκονταν κρατώντας μαχαίρια.

[3.56]

Οἱ δ' ἀπήγαγον τὸν ἄνδρα διὰ τῆς ἀγορᾶς

Αὐτοί (οἱ ἔντεκα) οδήγησαν τον ἄνδρα μέσα ἀπὸ την ἀγορά,

μᾶλα μεγάλη τῇ φωνῇ δηλοῦντα οἷα ἔπασχε.

ἐνῶ (ἐκεῖνος) ἔλεγε με δυνατὴ φωνή τι (συμφορὰ) πάθαινε.

Λέγεται δ' ἔν ῥῆμα καὶ τοῦτο αὐτοῦ.

Μάλιστα λέγεται και το εξής ρητό του (Θηραμένη).

Ὡς εἶπεν ὁ Σάτυρος ὅτι οἰμώξειτο, εἰ μὴ σιωπήσειεν, ἐπήρετο·

Όταν (του) εἶπε ο Σάτυρος ὅτι θα κλάψει, εάν δεν σιωπάσει, απάντησε:

«Ἄν δὲ σιωπῶ, οὐκ ἄρ', ἔφη, οἰμώξομαι;»

«Αν δηλαδή σιωπάσω, εἶπε, δεν θα κλάψω;»

καὶ ἐπεὶ γε ἀποθνήσκειν ἀναγκαζόμενος τὸ κώνειον ἔπιε,

και, όταν ήπιε το κώνειο επειδή τον ανάγκασαν να πεθάνει,

τὸ λειπόμενον ἔφασαν ἀποκοτταβίσαντα εἰπεῖν αὐτόν·

λένε ὅτι ο ἴδιος εἶπε, αφού έριξε τις υπόλοιπες σταγόνες:

«Κριτία τοῦτ' ἔστω τῷ καλῷ».

«Ας τις αφιερώσω αυτές στον Κριτία τον ωραίο».

Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀγνοῶ, ὅτι ταῦτα ἀποφθέγματα οὐκ ἀξιόλογα,

Βέβαια δεν αγνοώ το εξής, ὅτι αυτά τα αποφθέγματα δεν είναι άξια λόγου,

ἐκεῖνο δὲ κρίνω τοῦ ἀνδρὸς ἀγαστόν,

θεωρώ όμως αξιοθαύμαστο (το εξής γνώρισμα) του άνδρα (αυτού),

τὸ τοῦ θανάτου παρεστηκότος μήτε τὸ φρόνιμον μήτε τὸ παιγνιῶδες ἀπολιπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς.

ὅτι, ενώ ήταν δίπλα του ο θάνατος, δεν έχασε ούτε τη φρόνηση ούτε το χιούμορ από το πνεύμα του.

Ομόρριζα

παράδοξος, δόξα, δόκιμος, ένδοξος

αμφίβιο, επιβίωση, βιωματικός

άγνοια, άγνωστος, γνωστικός, διάγνωση, ανάγνωση, γνώρισμα

διάφανος

διαφήμιση, προφήτης

πρόχειρος

λύματα

φυγή
ψηφίο, ψηφιδωτό
αλοιφή, επάλειψη, πασάλειμμα, εξάλειψη, απαλοιφή
φιλότιμος
τρόπος, προτροπή, τρόπαιο
συνεστίαση, εστιατόριο
υπάκουος, ξακουστός
διανομή, παράνομος, νομαδικός
σύγγραμμα
συνώνυμο
πραγματικός, πρακτικός
ελκυστικός
παράκληση, εκκλησία, προσκλητήριο
διαδήλωση
ποτό, πόσιμο
διάκριση, διακριτικός, επίκριση, έγκριτος, κριτήριο, κρίμα
αθάνατος, θνητός
κοινοβούλιο, άβουλος, βούληση
αρχηγικός, στρατηγός, άμαξα, παραγωγός
εκπληρώνω, αναπλήρωση
απόρρητο, απόρρητος, ρήτορας, επικός
ερωτηματικό, ερώτηση, ερώτημα
φρενοκομείο
δέηση
ουσία
ιδέα, κάτοψη, ορατός
άφιξη
κελευστής
υπηρεσία, ερέτης
φθόγγος
συμπαίκτης, παίκτης, εμπαιγμός
προκήρυξη
δίκαιος
προκατειλημμένος, παραλαβή
φράγμα
λειψός, έλλειψη
απεικόνιση
υπόδειγμα
επάρκεια
βάση

σεμνός
θαυμαστικό
εξοχή

Γραμματική

Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις του κειμένου στη γενική ενικού: ταῦτα, προσελθών, ὅς, ἄνδρα, ἡμῖν.

Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στο γ' ενικό ευκτικής στον χρόνο και στη φωνή που βρίσκονται: ἐπαύσατο, ἐγένετο, διαλεχθείς, ἐκέλευσε, εἶπεν.

«...μήτε ὑμῶν ὃν ἂν βούληται, ἀλλ' ὄνπερ νόμον οὗτοι ἔγραψαν περὶ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ, κατὰ τοῦτον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ τὴν κρίσιν εἶναι.» Στο απόσπασμα που σας δίνεται να εντοπίσετε τους τύπους των προσωπικών και δεικτικών αντωνυμιών και να τους μεταφέρετε στον άλλο αριθμό.

ἔγραψαν, βοηθήσετε, ἐκέλευσε, εἶπε, κατακεκριμένον: να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο στον ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Να γράψετε τη δοτική ενικού για τις παρακάτω λέξεις: βωμοῦ, ἀνθρώπους, ἄνδρα, ῥῆμα, ψυχῆς.

εἶπεν, ἐπεκαλεῖτο, εἶχεν, ἀπήγαγον, ἔπασχε: Να μεταφέρετε τα ρήματα στο ίδιο πρόσωπο του ενεστώτα, στην ἐγκλίση και τη φωνή που βρίσκονται.

Να μεταφέρετε τις παρακάτω αντωνυμίες όπου σας ζητείται:

οἷου (στη γενική ενικού του θηλυκού γένους)

οἶδε (στη γενική πληθυντικού του αρσενικού γένους)

ἡμῖν (στη δοτική ενικού του β' προσώπου)

τουτονὶ (στην ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους)

ὄνπερ (στην ονομαστική του ουδετέρου γένους στον πληθυντικό αριθμό)

Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στο γ' ενικό πρόσωπο της Οριστικής του Μέλλοντα (στην ίδια φωνή και διάθεση): εἶπεν, ἦεν, ἀνεπήδησεν, ἱκετεύω, ἐξαλείφειν.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

Να αναγνωρίσετε το είδος των παρακάτω μετοχών του κειμένου:

ἐπιθορυβήσασα: είναι
προσελθών: είναι
τοὺς ἔχοντας: είναι
ἐξαπατωμένους: είναι
τῶν ὄντων: είναι

Να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία των λέξεων/φράσεων και της πρότασης που ακολουθεί (δεν χρειάζεται να αναγνωρίσετε την εισαγωγή και εκφορά της):

- α) περί τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ
- β) ὅτι οὐδέν μοι ἀρκέσει ὃδε ὁ βωμός
- γ) ἐπιδείξει
- δ) ἀσεβέστατοι
- ε) ὑμῖν

Να αντιστοιχίσετε καθεμιά από τις δευτερεύουσες προτάσεις της στήλης Α με τα δεδομένα στη στήλη Β. Δύο περιπτώσεις της στήλης Β περισσεύουν.

A

- 1. Ὡς δ' εἰπὼν [ὁ Θηραμένης] ταῦτα ἐπαύσατο
- 2. εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτοῦ
- 3. ὅτι ... [ὁ Θηραμένης] ἀναφεύξειτο

B

Η δευτερεύουσα πρόταση δηλώνει:

- α. κρίση-γνώμη
- β. αιτία
- γ. χρόνο
- δ. προϋπόθεση
- ε. φόβο

Ἡ δὲ βουλή ἡσυχίαν εἶχεν, **ὀρώσα** καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις ὁμοίους Σατύρω καὶ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βουλευτηρίου πλήρες τῶν φρουρῶν, καὶ οὐκ **ἀγνοοῦντες** ὅτι ἐγχειρίδια **ἔχοντες** παρῆσαν· Στο παραπάνω απόσπασμα να χαρακτηρίσετε ως προς το εἶδος τις υπογραμμισμένες μετοχές και να δικαιολογήσετε τον χαρακτηρισμό σας για τη μετοχή ὀρώσα.

Να εντοπίσετε στο αρχαίο κείμενο μία υποθετική και μία ειδική πρόταση. Στην περίπτωση της ειδικής πρότασης να αναγνωρίσετε και τον συντακτικό της ρόλο.

Να γράψετε το υποκείμενο των παρακάτω ρηματικών τύπων: ἐπιτρέπη, φασιν, ἀποθνήσκειν, εἶναι (τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου κυρίους εἶναι), ἔγραψαν.

ἔξαπατωμένους, Ἀκούσας: Να αναγνωρίσετε τις μετοχές ως προς το εἶδος τους και να τις χαρακτηρίσετε ως συνημμένες ή απόλυτες, αιτιολογώντας την απάντησή σας.

4.1-17. Το κίνημα του Θρασύβουλου - Μετάφραση Ρ. Ρούφου

[4.1]

Τέτοιος στάθηκε ο **θάνατος του Θηραμένη**.

Τότε πια θεώρησαν οι Τριάντα πως ήταν **ελεύθεροι να τυραννούν** δίχως φόβο·

όχι μόνο απαγόρευαν σ' όσους δεν ήταν γραμμένοι στον κατάλογο να μπαίνουν στην πόλη,

αλλά τους άρπαζαν κι από μέσα απ' τ' αγροκτήματά τους για να τους πάρουν, αυτοί κ' οι φίλοι τους, τη γη τους.

Οι κατατρεγμένοι **κατέφευγαν στον Πειραιά**, μα κ' εκεί συνεχιζόταν ο διωγμός·

τα Μέγαρα κ' η Θήβα γέμισαν πρόσφυγες.

[4.2]

Τότε κίνησε από τη Θήβα ο **Θρασύβουλος** με μια εβδομηνταριά άντρες

κ' έπιασε τ' οχυρό **φρούριο της Φυλής**.

Μια μέρα πούκανε πολύ καλό καιρό βγήκαν οι Τριάντα από την πόλη να τους χτυπήσουν, έχοντας μαζί τους τους Τρεις Χιλιάδες και το ιππικό.

Όταν έφτασαν στη Φυλή, μερικοί νέοι τόλμησαν να κάνουν αμέσως επίθεση στο φρούριο, αλλά πληγώθηκαν κ' έφυγαν άπραχτοι.

[4.3]

Οι Τριάντα σχεδίαζαν να χτίσουν τείχος

για να κόψουν τον ανεφοδιασμό των επαναστατών και να τους αναγκάσουν να παραδοθούν·

τη νύχτα όμως και την άλλη μέρα **χιόνισε** τόσο πολύ που υποχρεώθηκαν να γυρίσουν πίσω στην πόλη, βουτηγμένοι στα χιόνια,

αφού τους σκότωσαν οι άλλοι πολλούς βοηθητικούς.

[4.4]

Κατάλαβαν ωστόσο ότι οι επαναστάτες θα λεηλατούσαν και τις καλλιέργειες αν δεν υπήρχε φρουρά να τις προστατέψει·

έστειλαν λοιπόν στα σύνορα –κάπου δεκαπέντε στάδια από τη Φυλή– όλη σχεδόν τη **Λακωνική φρουρά** και το ιππικό δύο φυλών,

που στρατοπέδευσαν σ' ένα πυκνοφυτεμένο τόπο και φύλαγαν την περιοχή.

[4.5]

Στο μεταξύ είχαν συγκεντρωθή στη Φυλή κάπου **εφτακόσιοι** άνδρες.

Μια νύχτα, ο Θρασύβουλος τους πήρε και τους κατέβασε σ' απόσταση τριών ή τεσσάρων σταδίων από τη φρουρά·

εκεί απόθεσαν τα όπλα τους και περίμεναν.

[4.6]

Κατά τα ξημερώματα σηκώθηκαν οι φρουροί και τράβηξαν ο καθένας στη δουλειά του, ξεμακραίνοντας από τον οπλισμό τους.

Εκείνη την ώρα –καθώς οι ιπποκόμοι έκαναν θόρυβο ξυστρίζοντας τ' άλογα– οι άντρες του Θρασύβουλου άδραξαν τ' άρματα,

κι ορμώντας καταπάνω τους τρεχάτοι σκότωσαν μερικούς και κυνήγησαν τους άλλους, που τόβαλαν στα πόδια, ως έξη-εφτά στάδια δρόμο.

Οι ολιγαρχικοί έχασαν πάνω από εκατόν είκοσι οπλίτες και τρεις ιππείς:

το Νικόστρατο, το λεγόμενο «ωραίο», κι άλλους δυο που πιάστηκαν στα στρώματά τους.

[4.7]

Κατόπι οι επαναστάτες γύρισαν πίσω, έστησαν **τρόπαιο**, μάζεψαν τα όπλα και τα λάφυρα που είχαν πέσει στα χέρια τους και πήγαν πίσω στη Φυλή.

Όταν ήρθε το ιππικό από την πόλη για ενίσχυση, δε βρήκε κανέναν εχθρό μπροστά του·

έμεινε λοιπόν εκεί μόνο ώσπου να παραλάβουν τους νεκρούς οι συγγενείς τους και γύρισε ξανά στην πόλη.

[4.8]

Ἐπειτα ἀπ' αὐτό οἱ Τριάντα, κρίνοντας ὅτι ἡ θέση τοὺς εἶχε κλονιστή,

αποφάσισαν νὰ κάνουν δική τοὺς τὴν **Ελευσίνα** γιὰ νὰ τὴν ἔχουν καταφύγιο σ' ὥρα ἀνάγκης.

Πήγαν λοιπὸν ἐκεῖ ὁ Κριτίας κ' οἱ ἄλλοι συνάδελφοί του, ἔχοντας δώσει ἀπὸ πρὶν ὁδηγίες στο ἵππικό, κ' ἔκαναν ἐπιθεώρηση στοὺς Ελευσινίους.

Κατόπι, με τὸ πρόσχημα ὅτι ἤθελαν νὰ ξέρουν πόσοι εἶναι καὶ πόση πρόσθετη φρουρά θὰ χρειαστοῦν,

πρόσταξαν νὰ τοὺς **καταγράψουν** ὅλους, κι ὁ καθένας που θὰ καταγραφόταν νὰ βγαίνει ἀπὸ τὴ μικρὴ πύλη πρὸς τὴ θάλασσα.

Στο γιάλο ὅμως εἶχαν τοποθετήσει δεξιὰ κι ἀριστερὰ τοὺς ἱππεῖς, κ' ἕναν-ἕναν που ἐβγαίνει τὸν ἄρπαζαν οἱ βοηθοὶ τοὺς καὶ τὸν ἔδεναν χεροπόδαρα.

Αφοῦ τοὺς ἐπίασαν ὅλους μ' αὐτὸ τὸν τρόπο,

πρόσταξαν τὸν ἀρχηγό του ἱππικοῦ Λυσίμαχο νὰ τοὺς πάρῃ καὶ νὰ τοὺς παραδώσῃ στοὺς Ἐντεκα.

[4.9]

Τὴν ἄλλη μέρα συγκέντρωσαν στο **Ωδεῖο** τοὺς οπλίτες που ἦταν γραμμένοι στον κατάλογο, καθὼς καὶ τοὺς υπόλοιπους ἱππεῖς,

κι ὁ **Κριτίας** σηκώθηκε κ' εἶπε:

«Τὸ καθεστῶς, ἄνδρες, δὲν τ' ὁργανώνουμε μόνο γιὰ καλὸ δικό μας, μα ἄλλο τόσο καὶ γιὰ δικό σας.

Μιὰ καὶ θάχετε λοιπὸν μερίδιο στὶς τιμές, πρέπει νάχετε μερίδιο καὶ στοὺς κινδύνους.

Γιὰ τούτο εἶν' ἀνάγκη νὰ καταδικάσετε τοὺς Ελευσινίους που πιάσαμε, ὥστε νάχετε τὶς ἴδιες ἐλπίδες καὶ τοὺς ἴδιους φόβους με μας.»

[4.10]

Καὶ τοὺς ἔδειξε ἕνα σημεῖο, λέγοντας νὰ παν ἐκεῖ νὰ ψηφίσουν ἕνας-ἕνας, φανερά.

Το μισό Ωδείο ήταν γεμάτο οπλισμένους Λάκωνες φρουρούς·

άλλωστε όσοι πολίτες δε σκοτίζονταν παρά μόνο για το συμφέρον τους τάβλεπαν αυτά με καλό μάτι...

Μετά απ' αυτά ο **Θρασύβουλος** πήρε τους ανθρώπους του από τη Φυλή –είχαν κιόλας μαζευτή περίπου χίλιοι– κ' έφτασε νύχτα **στον Πειραιά**.

Μόλις τόμαθαν οι Τριάντα έτρεξαν να τους χτυπήσουν με τους Λάκωνες, τους οπλίτες και το ιππικό,

και προχώρησαν από τον αμαξωτό δρόμο που ανεβαίνει στον Πειραιά.

[4.11]

Οι επαναστάτες δοκίμασαν στην αρχή να τους εμποδίσουν,

αλλά βλέποντας ότι ο περίγυρος του Πειραιά, μεγάλος καθώς ήταν, χρειαζόταν πολυάνθρωπη φρουρά για την επάνδρωσή του

ενώ αυτοί ήταν λίγοι,

συσπειρώθηκαν στη **Μουνιχία**.

Τότε οι ολιγαρχικοί πήγαν στην **Ιπποδάμειο Αγορά**·

πρώτα παρατάχτηκαν έτσι ώστε να πιάνουν όλο το φάρδος του δρόμου που οδηγεί στο ιερό της Άρτεμης της Μουνιχίας και στο Βενδίδειο,

και το βάθος τους έφτασε τις πενήντα σειρές.

Κατόπι, μ' αυτό το σχηματισμό, άρχισαν ν' ανηφορίζουν.

[4.12]

Αντίκρυ τους, οι επαναστάτες έπιασαν κ' εκείνοι όλο το πλάτος του δρόμου,

οι οπλίτες τους όμως είχαν μόνο δέκα σειρές βάθος·

πίσω τους ωστόσο πήραν θέση ασπιδοφόροι κ' ελαφρό πεζικό οπλισμένο μ' ακόντια,

και πιο πίσω ακόμα άλλοι, οπλισμένοι με πέτρες.

(Απ' αυτούς ήταν πολλοί, γιατί είχαν προστεθή και ντόπιοι).

Καθώς προχωρούσαν οι αντίπαλοι,

ο **Θρασύβουλος** πρόσταξε τους άνδρες του ν' αποθέσουν τις ασπίδες τους·

κάνοντας κι αυτός το ίδιο, αλλά κρατώντας τ' άλλα όπλα του, στάθηκε στη μέση κ' είπε:

[4.13]

«**Θυμηθήτε**, πολίτες –κι όσοι δεν το ξέρετε, μάθετέ το–

ότι στο δεξιό εκείνων που πλησιάζουν βρίσκονται αυτοί που εδώ και τέσσερεις μέρες νικήσατε και πήρατε στο κυνήγι.

Στο άκρο αριστερό τους πάλι είναι οι ίδιοι οι Τριάντα

– αυτοί που δίχως σε τίποτα νάχουμε φταίξει μας εξόριζαν από την πόλη, μας έδιωχναν από τα σπίτια μας κ' έκαναν προγραφές των αγαπημένων μας.

Να όμως που τώρα τους έλαχε κάτι που αυτοί ποτέ δεν περίμεναν, ενώ εμείς πάντα το ευχόμασταν

– τους αντικρύζουμε με τα όπλα στα χέρια!

[4.14]

Κάποτε μας έπιαναν την ώρα που τρώγαμε, την ώρα που κοιμόμασταν, την ώρα που ήμασταν στην Αγορά·

άλλοι εξοριστήκαμε όχι μόνο αναίτια, αλλά δίχως να βρισκόμαστε καν στην πόλη.

Γι' αυτό κ' οι **θεοί** παίρνουν τώρα φανερά το μέρος μας:

μέσα στην καλοκαιρία προκαλούνε θύελλα την ώρα που μας συμφέρει·

όταν κάνουμε επιχείρηση, λίγοι εμείς εναντίον πολλών εχθρών, θριαμβεύουμε χάρη στην εύνοιά τους·

[4.15]

και να τώρα που μας έφεραν σε τοποθεσία όπου οι εχθροί έχουν ν' ανέβουν ανήφορο

κ' έτσι δεν μπορούν ούτε δόρατα, ούτε ακόντια να ρίξουν πάνω από τα κεφάλια των μπροστινών τους,

ενώ εμείς από ψηλά θα τους φτάνουμε και με δόρατα και μ' ακόντια και με πέτρες και θα χτυπήσουμε πολλούς.

[4.16]

Θα νόμιζε κανένας ότι με τις πρώτες σειρές τους τουλάχιστον θα χρειαστή να πολεμήσουμε σαν ίσοι προς ίσους·

αν όμως εσείς ρίχνετε τα βέλη σας πυκνά-πυκνά, όπως πρέπει, κανένας σας δε θ' αστοχήση – γεμάτος καθώς είν' ο δρόμος από δαύτους.

Αυτοί πάλι θα κρύβονται όλη την ώρα κάτω από τις ασπίδες τους για να προφυλαχτούν

– έτσι θα μπορούμε να τους χτυπάμε όπου θέλουμε, σα νάναι τυφλοί, αλλά και να ορμάμε καταπάνω τους και να τους γκρεμίζουμε.

[4.17]

Εμπρός λοιπόν, άνδρες, **αγωνιστήτε** με τέτοιο τρόπο, που ο καθένας σας να νιώση ότι σ' αυτόν χρωστάμε το πιο πολύ τη νίκη!

Γιατί αυτή, **αν θέλη ο θεός**, θα μας δώση πίσω πατρίδα, σπίτια, ελευθερία, τιμές, παιδιά –σ' όσους έχουν– και γυναίκες.

Τρισευτυχισμένοι θάναι στ' αλήθεια όσοι από μας, νικητές, ζήσουν για να δουν τη γλυκύτατη εκείνη μέρα!

Ευτυχισμένος όμως κι όποιος σκοτωθή, γιατί σε κανένα –και πλούσιος νάναι– δε θα στηθή **μνημείο** λαμπρό σαν το δικό του!

Όταν λοιπόν έρθη η στιγμή θ' αρχίσω εγώ να τραγουδάω τον παιάνα

– και μόλις επικαλεστούμε τον Ενυάλιο ας ορμήσουμε όλοι με μια καρδιά, να ξεπληρώσουμε σ' αυτούς τους ανθρώπους τις προσβολές που μας έκαναν!»

4.18-23. Νίκη των δημοκρατικών

[4.18]

Ταῦτα δ' εἰπὼν καὶ μεταστραφεὶς πρὸς τοὺς ἐναντίους, ἡσυχίαν εἶχε·

Αφού είπε αυτά και στράφηκε προς τους εχθρούς, περίμενε.

καὶ γὰρ ὁ μάντις παρήγγελλεν αὐτοῖς μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι,
γιατί ο μάντης του συμβούλευε να μην επιτεθούν

πρὶν [ἂν] τῶν σφετέρων ἢ πέσοι τις ἢ τρωθείη·
προτού κάποιος από τους δικούς τους πέσει ή τραυματιστεί.

«ἐπειδὴν μέντοι τοῦτο γένηται, ἡγησόμεθα μέν», ἔφη, «ἡμεῖς,
«όταν όμως γίνει αυτό, θα ηγηθώ εγώ», είπε,

νίκη δ' ὑμῖν ἔσται ἐπομένοις,
και η νίκη θα έρθει σε εσάς που θα ακολουθείτε,

ἐμοὶ μέντοι θάνατος, ὥς γέ μοι δοκεῖ.
ενώ σε εμένα ο θάνατος, όπως νομίζω».

[4.19]

Καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ' ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα,

Και δεν διαψεύστηκε, αλλά όταν πήραν τα όπλα,

αὐτὸς μὲν ὥσπερ ὑπὸ μοίρας τινὸς ἀγόμενος ἐκπηδήσας πρῶτος ἐμπεσὼν τοῖς
πολεμίοις ἀποθνήσκει,
ο ίδιος σαν να οδηγείται από κάποια μοίρα όρμησε πρώτος, έπεσε μέσα στους εχθρούς και πέθανε

καὶ τέθαπται ἐν τῇ διαβάσει τοῦ Κηφισοῦ·
και θάφτηκε στη διάβαση του Κηφισού.

οἱ δ' ἄλλοι ἐνίκων καὶ κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὄμαλοῦ.
Οι άλλοι νίκησαν και καταδίωξαν (τον εχθρό) μέχρι την πεδιάδα.

Ἀπέθανον δ' ἐνταῦθα τῶν μὲν τριάκοντα Κριτίας τε καὶ Ἴππόμαχος,
Εκεί πέθαναν από τους τυράννους ο Κριτίας και ο Ιππόμαχος,

τῶν δὲ ἐν Πειραιεῖ δέκα ἀρχόντων Χαρμίδης ὁ Γλαύκωνος,
από τους δέκα άρχοντες του Πειραιά ο Χαρμίδης του Γλαύκωνα

τῶν δ' ἄλλων περὶ ἐβδομήκοντα.
και από τους άλλους περίπου εβδομήντα.

Καὶ τὰ μὲν ὄπλα ἔλαβον, τοὺς δὲ χιτῶνας οὐδενὸς τῶν πολιτῶν ἐσκύλευσαν.
Και πήραν τα όπλα (των νεκρών), αλλά κανενός πολίτη τους χιτώνες δεν αφαίρεσαν.

Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπεδίδοσαν,
Αφού έγινε αυτό και έδωσαν τους νεκρούς (να τους θάψουν) βάσει συμφωνίας,

προσιόντες ἀλλήλοις πολλοὶ διελέγοντο.
πολλοί (και από τις δύο πλευρές), αφού πλησίασαν ο ένας τον άλλον, συνομιλούσαν.

[4.20]

Κλεόκριτος δὲ ὁ τῶν μυστῶν κήρυξ, μάλ' εὖφωνος ὢν, κατασιωπησάμενος ἔλεξεν·

Ο Κλεόκριτος, κήρυκας των μνημένων (στα μυστήρια της Ελευσίνας), που είχε πολύ ωραία φωνή, επέβαλε σιωπή και είπε:

«Ἄνδρες πολῖται, τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτεῖναι βούλεσθε;
Άνδρες πολίτες, γιατί μας εξορίζετε; Γιατί θέλετε να μας σκοτώσετε;

Ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς κακὸν μὲν οὐδὲν πώποτε ἐποιήσαμεν,
Εμείς ποτέ ως τώρα δεν σας έχουμε κάνει κανένα κακό,

μετεσχήκαμεν δὲ ὑμῖν καὶ ἱερῶν τῶν σεμνοτάτων καὶ θυσιῶν καὶ ἑορτῶν τῶν καλλίστων,
μάλιστα συμμετείχαμε μαζί σας και στα πιο σεμνά μυστήρια και στις θυσίες και στις πιο ωραίες γιορτές

καὶ συγχορευταὶ καὶ συμφοιτηταὶ γεγενήμεθα καὶ συστρατιῶται,
και μαζί έχουμε χορέψει, σπουδάσει και πολεμήσει

καὶ πολλὰ μεθ' ὑμῶν κεκινδυνεύκαμεν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν
και πολλούς κινδύνους μαζί σας περάσαμε και στη γη και στη θάλασσα

ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀμφοτέρων ἡμῶν σωτηρίας τε καὶ ἐλευθερίας.
για την κοινή και των δύο μας σωτηρία και ελευθερία.

[4.21]

Πρὸς θεῶν πατρῶων καὶ μητρῶων καὶ συγγενείας καὶ κηδεστίας καὶ ἑταιρίας,
Στο όνομα των πατρικών και μητρικών θεών και της συγγένειας εξ αίματος ή αγχιστείας
και της φιλίας μας,

πάντων γὰρ τούτων πολλοὶ κοινωνοῦμεν ἀλλήλοις,
γιατί πολλοί τα έχουμε κοινά μεταξύ μας όλα αυτά,

αἰδούμενοι καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους παύσασθε ἁμαρτάνοντες εἰς τὴν πατρίδα,
σεβόμενοι θεούς και ανθρώπους σταματήστε να βλάπτετε την πατρίδα

καὶ μὴ πείθεσθε τοῖς ἀνοσιωτάτοις τριάκοντα,
και μην υπακούτε στους ανσοσιότατους τυράννους,

**οἱ ἰδίων κερδῶν ἔνεκα ὀλίγου δεῖν πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὀκτῶ
μησὶν**
οι οποίοι, για δικά τους κέρδη, λίγο έλειψε να σκοτώσουν περισσότερους Αθηναίους σε
οκτώ μήνες

ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες.
παρά (όσους σκότωσαν) όλοι οι Πελοποννήσιοι που πολεμούσαν για δέκα χρόνια.

[4.22]

Ἐξὸν δ' ἡμῖν ἐν εἰρήνῃ πολιτεύεσθαι,
Αν και ήταν δυνατόν σε εμάς να πολιτευόμαστε ειρηνικά,

**οὗτοι τὸν πάντων αἰσχιστόν τε καὶ χαλεπώτατον καὶ ἀνοσιώτατον καὶ ἔχθιστον καὶ
θεοῖς καὶ ἀνθρώποις πόλεμον ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους παρέχουσιν.**
αυτοί μας έφεραν μεταξύ μας τον πιο αισχρό και δύσκολο και ανόσιο και μισητό σε
θεούς και ανθρώπους πόλεμο.

Ἄλλ' εὖ γε μέντοι ἐπίστασθε
Αλλά να ξέρετε καλά

**ὅτι καὶ τῶν νῦν ὑφ' ἡμῶν ἀποθανόντων οὐ μόνον ὑμεῖς ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔστιν οὗς
πολλὰ κατεδακρύσαμεν».**
ότι και από αυτούς που τώρα πέθαναν από εμάς υπάρχουν μερικοί που όχι μόνο εσεῖς
αλλά και εμεῖς θρηνήσαμε με πολλά δάκρυα.

Ὁ μὲν τοιαῦτα ἔλεγεν·
Αὐτός τέτοια ἔλεγε.

οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες καὶ διὰ τὸ τοιαῦτα προσακούειν
Και οἱ υπόλοιποι ἄρχοντες (τῶν ὀλιγαρχικῶν), ἐπειδὴ ἀκούγαν ἐπιπλέον τέτοια πράγματα,

τοὺς μεθ' αὐτῶν ἀπήγαγον εἰς τὸ ἄστυ.
οδήγησαν στὴν πόλιν τοὺς ἄνδρες τοὺς.

[4.23]

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν τριάκοντα πάνυ δὴ ταπεινοὶ καὶ ἔρημοι συνεκάθηντο ἐν τῷ συνεδρίῳ·

Τὴν ἐπόμενη (μέρα) οἱ τύραννοὶ συγκεντρώθηκαν στὴν αἴθουσα συνεδρίασης πολὺ ταπεινωμένοι καὶ μόνοι.

τῶν δὲ τρισχιλίων ὅπου ἕκαστοι τεταγμένοι ἦσαν,
Καὶ οἱ τρεῖς χιλιάδες, ἐκεῖ ὅπου βρισκοταν ὁ καθένας,

πανταχοῦ διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους.
παντοῦ διαφωνοῦσαν μεταξύ τοὺς.

Ὅσοι μὲν γὰρ ἐπεποιήκεσάν τι βιαιότερον καὶ ἐφοβοῦντο,
Ὅσοι μάλιστα εἶχαν κάνει κάτι πιο βίαιο καὶ φοβοῦνταν,

ἐντόνως ἔλεγον ὡς οὐ χρειή καθυφίεσθαι τοῖς ἐν Πειραιεῖ·
ἔλεγαν ἐντόνα ὅτι δὲν πρέπει νὰ υποταχθοῦν στοὺς (επαναστάτες) τοῦ Πειραιᾶ.

ὅσοι δὲ ἐπίστευον μηδὲν ἡδίκηκεναι,
Ὅσοι ὅμως πίστευαν ὅτι δὲν εἶχαν κάνει κανένα ἀδίκημα,

αὐτοὶ τε ἀνελογίζοντο καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδασκον
σκέφτονταν οἱ ἴδιοι καὶ ἐξηγοῦσαν καὶ στοὺς ἄλλους

ὡς οὐδὲν δέοιντο τούτων τῶν κακῶν,
ὅτι δὲν χρειάζοταν (νὰ υποφέρουν) τέτοιες συμφορές

καὶ τοῖς τριάκοντα οὐκ ἔφασαν χρῆναι πείθεσθαι οὐδ' ἐπιτρέπειν ἀπολλύναι τὴν πόλιν.

και είπαν ότι δεν έπρεπε να υπακούουν στους τυράννους ούτε να τους επιτρέψουν να καταστρέψουν την πόλη.

Καὶ τὸ τελευταῖον ἐψηφίσαντο ἐκείνους μὲν καταπαῦσαι, ἄλλους δὲ ἐλέσθαι.

Στο τέλος ψήφισαν να καθαιρέσουν εκείνους και να εκλέξουν άλλους.

Καὶ εἴλοντο δέκα, ἓνα ἀπὸ φυλῆς.

Και εξέλεξαν δέκα, έναν από κάθε φυλή.

Ομόρριζα

αναγγελία

τραυματίας, τραύμα

ψευδής, αδιάψευστος, ψεύδος

θνησιμότητα, ευθανασία

πολιτικός, πολιτική

έλλειψη

άτακτος, παράταξη, προσταγή

χρέος

πειστικός, πειθώ

πτωτικός, σύμπτωση, παράπτωμα, πτώση, επίπτωση

διωκτικός, επιδίωξη

γένος, άγονος, συγγενής, γέννηση

ακοινωνήτος, επικοινωνία

αναιδής, αναίδεια

συμμετοχή, αμέτοχος, σχήμα, σχέση, άσχημος

ανάπαυλα, παύλα

παρέλαση, ελατήριο

κηδεία, κηδεμόνας

παραλαβή, λαβή, κατάληψη, ανάληψη

παραγωγή, αγωγή, απαγωγή, διαγωγή, αγωγός, άμαξα, άξονας, οδηγός, ηγέτης

ρήμα, λογική

αναίσχυντος

επιστήμη, επιστήμονας

φόρος

ταφή, άταφος

αρχείο, έναρξη
παρασπονδία, ομοσπονδία
προβαίνω
κήρυγμα
αυτοκτονία, πατροκτόνος
επιστροφή, καταστροφή
προδοσία, πατροπαράδοτος
εξουσία, απουσία
αφοσίωση
υπήκοος, ακουστικό, ανυπακοή
υποψήφιος
προαστιακός
επικερδής
μητρότητα, μήτρα
συνεταιρισμός
ενέδρα
αμφιθέατρο
μηνιαίος

Γραμματική

Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις στον άλλο αριθμό, στην ίδια πτώση και στο ίδιο γένος: μάντις, τες, νίκη, πολεμίοις, πολιτών.

Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στο ίδιο πρόσωπο του ενεστώτα (στην έγκλιση και τη φωνή που βρίσκονται): παρήγγελλεν, πέσοι, γένηται, ανέλαβον, ένίκων.

Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ήμῖν: στην ίδια πτώση στον ενικό αριθμό

ἔχθιστον: στη δοτική πτώση ενικού στον συγκριτικό βαθμό

πόλεμον: στη δοτική πτώση στον πληθυντικό αριθμό

ἄρχοντες: στη δοτική πτώση στον ίδιο αριθμό

πόλιν: στη δοτική πτώση στον πληθυντικό αριθμό

Στον ακόλουθο πίνακα να αναγνωριστούν από γραμματική άποψη (πρόσωπο, αριθμός, έγκλιση, χρόνος, φωνή) οι εξής ρηματικοί τύποι:

	πρόσωπο	αριθμός	έγκλιση	χρόνος	φωνή	ρήμα
παρέχουσιν						
ἔλεγεν						
ἀπήγαγον						
ἐπεποιήκεσαν						
εἶλοντο						

«Ἐάνδρες πολῖται τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτεῖναι βούλεσθε;»: Να γράψετε το παραπάνω χωρίο μεταφέροντας όλους τους κλιτούς τύπους στον ενικό αριθμό.

Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στο ίδιο πρόσωπο του ενεστώτα (στην έγκλιση και τη φωνή που βρίσκονται): ἐνίκων, ἔλαβον, ἐποίησαμεν, μετεσχέκαμεν, γεγενήμεθα.

Συντακτικό

Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των παρακάτω λέξεων του κειμένου:

οὔτοι: είναι ΣΤ

πόλεμον: είναι ΣΤ

οἱ τριάκοντα: είναι ΣΤ

ταπεινοί: είναι ΤΟΥ

ἡδίκηκέναι: είναι ΣΤ

Να αναγνωρίσετε το είδος και τη λειτουργία της δευτερεύουσας πρότασης «ὥς οὐδὲν δέοιντο τούτων τῶν κακῶν». Ποια στοιχεία της πρότασης εκφράζουν την υποκειμενική άποψη/κρίση του ομιλητή;

(...) ὁ μάντις παρήγγελλεν αὐτοῖς μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι: Να προσδιορίσετε τη βασική συντακτική λειτουργία όλων των ὀρων της παραπάνω πρότασης.

Καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ' ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ὑπὸ μοίρας τινὸς ἀγόμενος ἐκπηδῆσας πρῶτος ἐμπεσὼν τοῖς πολεμίοις ἀποθνήσκει, καὶ τέθαπται ἐν τῇ διαβάσει τοῦ Κηφισοῦ· οἱ δ' ἄλλοι ἐνίκων καὶ κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὀμαλοῦ: Στην παραπάνω περίοδο να εντοπίσετε πέντε (5) επιρρηματικούς προσδιορισμούς και να προσδιορίσετε την επιρρηματική σχέση που δηλώνουν.

Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των παρακάτω λέξεων:

τῶν μὲν τριάκοντα: εἶναι ΣΤ

ὑποσπόνδους: εἶναι ΣΤ

εὐφωνος: εἶναι ΣΤ

ἀποκτεῖναι: εἶναι ΣΤ

ὕμνῃ: εἶναι ΣΤ

«Καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ' ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ὑπὸ μοίρας τινὸς ἀγόμενος ἐκπηδῆσας πρῶτος ἐμπεσὼν τοῖς πολεμίοις ἀποθνήσκει, καὶ τέθαπται ἐν τῇ διαβάσει τοῦ Κηφισοῦ»: Στην παραπάνω περίοδο να εντοπίσετε πέντε επιρρηματικούς προσδιορισμούς και να αναφέρετε τι δηλώνουν.